

HE 184/2008 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2008
KOLMANNEKSI LISÄTALOUSARVIOKSI**

Viitaten tämän esityksen yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysosiin ehdotetaan,
että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen kolmanneksi lisätalousarvioksi vuodelle 2008.

Helsingissä 31 päivänä lokakuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri Jyri Häkämies

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2008 *kolmanneksi* lisätalousarvioksi.

Maailmantalouden kasvunäkymät ovat poikkeuksellisen epävarmat ja kasvuvauhdin hidastuminen jatkuu. Hidastumiseen on vaikuttanut mm. Yhdysvalloissa, Espanjassa, Irlannissa ja Isossa-Britanniassa kehittyneiden asuntohintakuplien puhkeamista seurannut kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden kriisiytyminen, lainamarkkinoiden kiristyminen ja korkojen nousu. Toisaalta elintarvikkeiden ja öljytuotteiden hintojen tuntuvat nousut ovat nopeuttaneet inflaatiota, leikanneet kotitalouksien ostovoimaa ja lisänneet yritysten kustannuksia. Nämä kansainväliset ilmiöt vaikuttavat Suomenkin reaalitalouteen kansainvälisen kysynnän, investointien supistumisen ja heikentyvien odotusten kautta.

Suomen talous on perustaltaan kuitenkin terve, joten talouskasvu yltäneen kotimaisen kysynnän voimin vajaan kolmeen prosenttiin vielä tänä vuonna, vaikka vuoden toisen puoliskon kasvu jää jo vähäiseksi. Inflaatioksi ennakoidaan tänä vuonna neljä prosenttia, vaikka raaka-aineiden hintakehitys rauhoittui loppukesällä. Suomessa inflaatiota ovat nopeuttaneet pääosin samat tekijät kuin kansainvälisestikin eli elintarvikkeiden, öljytuotteiden ja muiden energiahintojen kallistuminen sekä korkojen nousu. Työllisten määrä lisääntyy tänä vuonna suhdanteiden heikentymisestä huolimatta noin neljälläkymmenellä tuhannella.

Lisätalousarvioesityksessä varsinaisten tulojen arviota vähennetään nettomääräisesti 738 milj. eurolla. Verotuloarviota vähennetään nettomääräisesti 765 milj. eurolla.

Tuloveroarvion aleneminen 500 milj. eurolla johtuu lähinnä yhteisöveron ja luovutusvoitoista perittävien verojen kertymäärävioiden alenemisesta. Lokakuussa vallinneen poikkeuksellisen suuren epävarmuuden vuoksi tuloveron tuottoarvioon vaikuttavia tekijöitä on erittäin vaikeaa arvioida tässä vaiheessa luotettavasti.

Autoveron tuottoarviota ehdotetaan vähennettäväksi 216 milj. eurolla, koska uusia henkilöautoja arvioidaan myytävän ennakoitua vähemmän ja niistä maksetaan vähäpäästöisyyden vuoksi autoveroa keskimäärin aiemmin ennakoitua vähemmän.

Toteutuneiden kertymätietojen perusteella perintö- ja lahjaveron tuloarviota nostetaan 70 milj. eurolla ja tupakkaveron 19 milj. eurolla. Savukkeiden verollinen kulutus ei ole vähentynyt ennustetusti, sillä savukkeiden matkustajatuonti Virosta ei vapautunut heinäkuussa 2008. Energiaveron tuottoarviota puolestaan alennetaan 73 milj. eurolla kertymätietojen perusteella ja varainsiirtoveron 70 milj. eurolla.

Arviota sekalaisista tuloista vähennetään nettomääräisesti 5,3 milj. eurolla. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta vä-

Talouden näkymät

Tuloarviot

henevät 72,6 milj. eurolla EU:lta saatavien tulojen määrän tarkentamisen johdosta. Rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta arvioidaan kertyvän tuloja yhteensä 54 milj. euroa, josta Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenalista 23,7 milj. euroa sekä Valtion vakuusrahastosta 30,3 milj. euroa. Korkotuloarviota korotetaan 32 milj. eurolla ennakoitua suurempien kassavarojen sekä korkotason nousun vuoksi.

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 738 milj. euron vähennykset ja määrärahojen 344 milj. euron lisäykset huomioon ottaen kolmas lisätalousarvioesitys on 1,082 mrd. euroa alijäämäinen. Valtionvelkaa vähennetään vuonna 2008 yhteensä 1,4 mrd. eurolla, ja valtionvelan määräksi vuoden 2008 lopussa arvioidaan vajaat 55 mrd. euroa, mikä on n. 29 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2007 Tilinpäätös	2008 Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	2008 Hallituksen esitys	2008 Yhteensä
Määrärahat yhteensä				
(pl. valtionvelan vähentäminen)	40 327	44 041	344	44 384
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	2 341	2 204	85	2 289
Valtionvelan vähentäminen				
(pääluokka 37)	2 925	2 480	-1 082	1 398
— Nettokuoletukset	2 920	2 432	-1 082	1 350
— Velanhallinta	5	48	-	48
Tuloarviot yhteensä				
(pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	43 212	46 521	-738	45 783
— Verotulot	36 711	38 518	-765	37 753
— Muut tulot	6 501	7 443	27	7 470
— Kumulatiivisen ylijäämän käyttö	-	560	-	560

Vaalikauden kehys

Vuoden 2008 kehystasoa tarkistetaan hinta- ja kustannustasossa sekä talousarvion rakenteessa tapahtuneita muutoksia vastaavasti yhteensä n. 36 milj. eurolla jäljempänä olevan taulukon mukaisesti.

Tarkistuksen jälkeen menokehys vuodelle 2008 on 34 332 milj. euroa. Kolmas lisätalousarvioesitys huomioiden kehykseen kuuluvien määrärahojen tasoksi ehdotetaan 34 260 milj. euroa, joten jakamaton varaus kuluvalle vuodelle on 72 milj. euroa. Jakamaton varaus siirtyy vuodelle 2009 käytettäväksi kertaluonteisiin menoihin, jos uusia lisätalousarvioita ei tule.

Kehyksen hinta- ja kustannustasotarkistukset sekä rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti Asia	2008	2009	2010	2011
<i>Hinta- ja kustannustasotarkistukset</i>				
26.20.01, Valtion työ- ja virkaehtosopimuksesta johtuvat lisäykset.				
26.30.01	0,519			
<i>Rakennemuutokset</i>				
31.24.78 Vaalimaan rekkaparkin rakentamisen myöhentyminen vähentää menoja v. 2008, mutta lisää niitä vuosina 2009 ja 2010.	-23,6	12,0	11,6	
27.10.19 Hawk Mk 66 -koneiden muutostöiden myöhentyminen	-12,5			12,5
Yhteensä	-35,581	12,0	11,6	12,5

Energiatuen valtuuteen ehdotetaan lisäystä 30 milj. euroa käytettäväksi valmisteilla olevan ilmasto- ja energiastrategian tavoitteiden toimeenpanoon. Lisäyksestä yli puolet on tarkoitus käyttää tuulivoimahankkeiden tukemiseen ja loppuosa muihin uusiutuvan energian käyttöä ja energiatehokkuutta edistäviin hankkeisiin.

Energia- ja ilmasto-
haasteet

Asuntojen energia-avustuksiin ehdotetaan 10 milj. euron lisäystä, joka liittyy ilmasto- ja energiastrategiaan kytkeytyvään toimenpidekokonaisuuteen. Lisämääräraha käytetään energia-avustusten myöntämiseen vuoden 2008 loppuun saakka voimassa olevien perusteiden mukaisesti, minkä jälkeen energiakorjausten kannusteita on tarkoitus vuoden 2009 talousarvioesityksen mukaisesti lisätä korottamalla kotitalousvähennystä ja suuntaamalla energia-avustukset kerros- ja rivitaloille sekä kohteisiin, joissa kotitalousvähennystä ei tulojen pienuuden vuoksi voi hyödyntää. Toimenpidekokonaisuudella luodaan suotuisat ja aiempaa oleellisesti joutuisimmat edellytykset asuinrakennusten energiansäästöinvestoinneille ja ympäristöystävällisille lämmitystapamuutoksille, jotka energianhintojen nousun vuoksi ovat muodostuneet asukkaille taloudellisesti hyvin kannattaviksi.

Valtion ei-strategisiksi määritellyt pörssiyritysten osakeomistukset siirretään apporttina Solidium Oy:n omistukseen ja yhtiön toimiala esitetään muutettavaksi valtion omistajastrategiseksi holding-yhtiöksi. Tavoitteena on yhteiskunnan kannalta tärkeiksi arvioitavien uusien omistuskohdeiden hankkiminen, nykyisten osakeomistusten säilyttäminen tai asteittainen vähentäminen. Elisa Oyj:n osakkeiden hankintaan työeläkevakuutusyhtiö Varmalta esitetään 269 milj. euroa. Huoltovarmuussyistä pidetään tarkoituksenmukaisena, että valtiolla on riittävä omistusoikeus yhtiössä.

Valtion ei-strategiset
pörssisijoitukset
omistajayhtiön hoitoon

Crisis Management Initiative ry:n (CMI) avustusta esitetään lisättäväksi 100 000 eurolla. Tämän lisäksi ensi vuoden talousarvioesitystä on tarkoitus täydentää siten, että Crisis Management Initiative ry:n rahoitusta lisätään 135 000 eurolla vuonna 2009.

Crisis Management
Initiative ry:n toiminnan
tukeminen

Saamelaiskäräjien toimintaedellytysten parantamiseen esitetään 50 000 euroa.

Saamelaiskäräjien
toiminta-avustus

Ylimääräinen hätä- keskuspäivystäjäkurssi Kansainvälinen pelastus- toiminta	Ylimääräisen pääkaupunkiseudun hätäkeskuspäivystäjäkurssin järjestämiseen ehdotetaan 425 000 euroa. Kansainvälisen pelastustoiminnan menoihin ehdotetaan 0,8 milj. euroa. Lisämäärärahan tarve aiheutuu kesällä Kiinan maanjäristys-alueelle lähetetystä telttä-avusta.
Keski-Pasilan alueiden siirto	Senaattikiinteistöille esitetään siirrettäväksi Ratahallintokeskuk- sen hallinnassa olleita ja valtiovarainministeriölle siirrettyjä Keski- Pasilan alueella sijaitsevia kiinteistöjä, määräaloja ja erityisiä oi- keuksia. Siirrettävien alueiden käyvän arvon on arvioitu olevan run- saat 10 milj. euroa.
Kuntien harkinnan- varaiset avustukset	Kuntien harkinnanvaraisiin avustuksiin esitetään 2 milj. euron li- säystä. Määräraha (22 milj. euroa) ehdotetaan varattavaksi yh- teensä 4 milj. euroa erillisten avustusten maksamiseen Kauhajoen ja Jokelan ampumistapauksista sekä Porin sadevesitulvasta ja Nokian vesijohto-onnettomuudesta aiheutuneisiin ylimääräisiin kustannuk- siin.
Tali-Ihantala tieto- ja näyttelykeskus	Lappeenrantaan perustettavalle Tali-Ihantala tieto- ja näyttelykes- kukselle ehdotetaan 1 milj. euroa vuoden 2009 talousarvioesityk- sessä ehdotetun 1 milj. euron lisäksi.
Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon	Maatilatalouden kehittämisrahastoon ehdotetaan siirtona 33,7 milj. euroa, mistä 19,1 milj. euroa on siirtoa momentilta 28.91.41 energiaverotukipalautuksen jäätyä maa- ja puutarhataloudelle bud- jetoitua vähäisemmäksi ja 14,6 milj. euroa siirtoa momentilta 30.20.43 Suomen peruuttaessa esityksen EU:n komissiolle ympä- ristötuen kansallisen lisäosan maksamisesta.
Pilottihanke pohjavesi- alueiden rajaamis- menettelystä	Maa- ja metsätalousministeriölle varataan 300 000 euroa pilotti- hankkeeseen, jolla selvennetään pohjavesialueiden rajaamisenmen- telyä ottaen huomioon rajaamisesta aiheutuvat rajoitukset erityisesti marjan- ja hedelmänviljelylle.
Infrastruktuurihankkeet	Utuna liikennehankkeena ehdotetaan hyväksyttäväksi 4,59 milj. euron sopimusvaltuus Kevitsan kaivosalueen uuden tieyhteyden rak- entamiseen siten, että kaivosyhtiö rahoittaa tieyhteyden ja valtio maksaa kustannukset korottomana takaisin hankkeen valmistuttua edellyttäen, että alueella on tuolloin merkittävää kaivostoimintaa. Eräiden liikennehankkeiden ennakoitua suuremman kustannus- nousun johdosta arvonlisäverottomia sopimusvaltuuksia ehdotetaan korotettavaksi Vt 4 Lusi—Vaajakoski -tiehankkeessa (20,5 milj. eurolla), mt 101 Kehä I Turunväylä—Vallikallio -tiehankkeessa (12,0 milj. eurolla), Haminan meriväylähankkeessa (10,3 milj. eu- rolla) ja Vuosaaren sataman liikenneväylähankkeissa (5,6 milj. eu- rolla). Lisäksi eräiden keskeneräisten liikennehankkeiden viivästy- misten ja nopeutumisten johdosta niiden määrärahatarpeita tarkiste- taan. Vaalimaan rekkaparkkialueen arvioitu valmistuminen siirtyy kaavavalitusten johdosta vuoteen 2010. Perustienpidon, perusradanpidon ja joukkoliikenteen määrärahoja ehdotetaan lisättäväksi yhteensä 8,2 milj. eurolla EU:n TEN-avus- tusten tuloutusmääriä vastaavasti.

Yritystukien ja työllisyysperusteisten investointien sekä Kainuun kehittämisrahan myöntämisvaltuuksiin ja määrärahoihin ehdotetaan yhteensä 33,5 milj. euron lisäystä. Tarkoituksena on toteuttaa uusia ja korvaavia työpaikkoja nopeasti luovia hankkeita äkillisestä rakennemuutostilanteesta kärsivillä Kajaanin, Imatran, Etelä-Pirkanmaan ja Varkauden seuduilla.

Vuokra-asuntotarjonnan ja -tuotannon edistämiseksi ehdotetaan uutta 62,5 milj. euron suuruista takausvaltuutta lainoille, joilla rakennettavat uudet asunnot pidetään vuokra-asuntoina vähintään 20 vuotta. Tarvetta ja kiinnostusta uuteen tuotantomuotoon synnyttää yhtäältä vuokra-asuntokysynnän kasvu ja toisaalta halu vakaisiin pitkäaikaisiin sijoituskohteisiin rakennusalan resurssitilanteen asteittain helpottuessa huippusuhdannevaiheen jälkeen.

ETYJ-puheenjohtajuuskauden menoihin ehdotetaan 0,6 milj. euron määrärahalisäystä.

Vankeinhoitolaitoksen toimintaedellytysten turvaamiseen esitetään kertamenona 1 milj. euroa.

Suomen ETYJ-puheenjohtajuuteen liittyvän ulkoministereiden kokouksen turvajärjestelyihin ehdotetaan poliisille 1,5 milj. euron ja Rajavartiolaitokselle 70 000 euron määrärahaa.

Vapaan liikkuvuuden mahdollistavan SIS II Schengen -tietojärjestelmän loppurahoituksena ehdotetaan poliisille 3 milj. euron määrärahaa. Rajavartiolaitokselle ehdotetaan 1,3 milj. euroa Kaakois-Suomen rajavartioston kiinteän rajavalvontajärjestelmän kehittämiseen.

Tullilaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan 1,3 milj. euron nettolisäys junien läpivalaisulaitteiden hankintaan. Määräraha on siirtoa tullilaitoksen kaluston hankintamomentilta. Lisäksi Euroopan petostorjuntavirasto myöntää rahoitusta savukkeiden salakuljetuksia paljastavan laitteiston hankintaan 1,3 milj. euroa.

Opetushallituksen toimintamenoihin ehdotetaan lisättäväksi 1,2 milj. euroa.

Alueellisille taidetoimikunnille ehdotetaan 100 000 euroa tietojärjestelmä- ja muuttokuluihin.

Teknillisen korkeakoulun tilojen peruskorjaus aiheuttaa tilapäistä lisäystä vuokramenoihin yhteensä 3 milj. euroa, mistä lisätalousarvioesitykseen ehdotetaan 1,5 milj. euroa. Kansallisen audiovisuaalisen arkiston (ent. Suomen elokuva-arkisto) vuokramenoihin esitetään lisäystä 140 000 euroa, minkä lisäksi ehdotetaan valtuutta uusien toimitilojen vuokraamiseen.

Maanmittauslaitokselle esitetään 500 000 euroa kirjaamistehtävien siirtyessä käräjäoikeuksilta.

Ajoneuvohallintokeskuksen toimintamenoihin ehdotetaan lisäystä 460 000 euroa, josta on tarkoitus maksaa viranomaisaloitteisesti korvauksia eräiden maahantuotujen ajoneuvojen tarpeettomista määräaikaikatsastuksista asianomaisille aiheutuneisiin kustannuksiin.

Äkillisen rakenne-
muutoksen paikkakuntien
työllisyyden tukeminen

Vuokra-asuntotarjonnan
ja -tuotannon edistäminen

Lisäyksiä eräisiin
toimintameno-
määrärahoihin

Työ- ja elinkeinoministeriön kiinteistön tulipalosta aiheutuviin menoihin ehdotetaan 257 000 euroa. Turvatekniikan keskuksen toimintamenoihin esitetään 250 000 euron lisäystä käytettäväksi kustannuksiin, jotka aiheutuvat keskuksen toimintojen alueellistamisesta. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenoihin ehdotetaan lisäyksenä n. 4,3 milj. euroa, joka on tarkoitus käyttää yritys- ja yhteisölinjan tietojärjestelmän uusimisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla vuoden 2009 alussa toteutettavien virastojen yhdistämisten valmisteluun esitetään lisämäärärahoja yhteensä 1,1 milj. euroa. Tästä 100 000 euroa jakautuisi tasan Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kesken ja 1 milj. euroa tasan Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen sekä Kansanterveyslaitoksen kesken. Edelleen ehdotetaan lisättäväksi 300 000 euroa sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenoihin mm. eräisiin korvauksiin ja lääkealan hallinnon uudelleenjärjestelyihin liittyen.

Eräiden menoarvioiden tarkentuminen

Suomen maksuosuutta Euroopan unionille esitetään lisättäväksi 13 milj. eurolla Euroopan unionin talousarvioon tehtyjen tarkistusten johdosta.

Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimien määrärahaan ehdotetaan 15 milj. euron vähennystä. Vähennys aiheutuu työllisyystilanteen varsinaisessa talousarviossa arvioitua paremmasta kehityksestä.

Oletettua suotuisamman työllisyyskehityksen vuoksi määrärahojen tarvearviota esitetään alennettavaksi myös työttömyysturvan osalta 35 milj. eurolla. Eläkkeiden määrärahoihin esitetään etuusmenoja ja maksutuottoja koskevien tarkistusten vuoksi yhteensä n. 30 milj. euron vähennystä. Tarvearvioiden korotuksia puolestaan esitetään ennakoitua suuremman lasten määrän vuoksi lapsilisiin (1,4 milj. euroa), aiemmin arvioitua suuremman käytön vuoksi vuorottelukorvausten valtionosuuteen (3,5 milj. euroa) sekä palkkioperusteisten ruumiinavausten kasvaneen määrän ja kohonneiden kustannusten vuoksi oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menoihin (1,15 milj. euroa). Perustoimeentulotuen valtionosuuksiin ehdotetaan 12 milj. euron lisäystä, joka johtuu toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrän kasvusta.

Valtionvelan korkomenoihin arvioidaan tarvittavan lisäystä 85 milj. euroa kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden epävakaudesta seuranneen korkotasojen nousun johdosta.

Eduskunnan vuodelle 2008 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	Hallituksen esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	122 078 000	-	122 078 000
22. Tasavallan presidentti	9 548 000	-	9 548 000
23. Valtioneuvosto	79 777 000	269 000 000	348 777 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 135 794 000	700 000	1 136 494 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	758 858 000	2 300 000	761 158 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	1 139 675 000	16 152 000	1 155 827 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 494 761 000	-7 333 000	2 487 428 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	6 874 288 000	-6 617 000	6 867 671 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	7 249 672 000	9 630 000	7 259 302 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 828 524 000	21 916 000	2 850 440 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 187 906 000	-12 080 000	2 175 826 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 485 562 000	-3 228 000	2 482 334 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	14 133 924 000	-41 780 000	14 092 144 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	336 316 000	10 000 000	346 316 000
36. Valtionvelan korot	2 204 000 000	85 000 000	2 289 000 000
Yhteensä (pl. valtionvelan vähentäminen)	44 040 683 000	343 660 000	44 384 343 000
37. Valtionvelan vähentäminen	2 480 317 000	-1 081 933 000	1 398 384 000
Yhteensä	46 521 000 000	-738 273 000	45 782 727 000

Eduskunnan vuodelle 2008 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	38 518 047 000	-765 000 000	37 753 047 000
12. Sekalaiset tulot	4 853 016 000	-5 273 000	4 847 743 000
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	2 347 937 000	32 000 000	2 379 937 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	802 000 000	-	802 000 000
Yhteensä	46 521 000 000	-738 273 000	45 782 727 000

Vuoden 2008 III lisätalousarvio

TULOARVIOT

Osasto 11		€
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT		-765 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot		-430 000 000
01. Tulovero, vähennystä		-500 000 000
03. Perintö- ja lahjavero, lisäystä		70 000 000
08. Valmisteverot		-49 000 000
01. Tupakkavero, lisäystä		19 000 000
07. Energiaverot, vähennystä		-73 000 000
08. Eräiden juomapakkausten valmistevero, lisäystä		5 000 000
10. Muut verot		-286 000 000
03. Autovero, vähennystä		-216 000 000
05. Varainsiirtovero, vähennystä		-70 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT		-5 273 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala		2 015 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot, lisäystä		2 015 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala		—
20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista		—
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		54 000 000
87. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta		54 000 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		-72 560 000
02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta, vähennystä		-72 550 000
31. Lihantarkastustoiminnan tulot, vähennystä		-10 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		11 272 000
24. Tiehallinnon tulot, lisäystä		1 620 000
40. Radanpidon tulot, lisäystä		6 500 000
99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä		3 152 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET		32 000 000
01. Korkotulot		32 000 000
07. Korot talletuksista, lisäystä		32 000 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:

-738 273 000

MÄÄRÄRAHAT

Päälukka 23		€
23. VALTIONEUVOSTO		269 000 000
02. Valtioneuvoston kanslia		269 000 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		269 000 000

Päälukka 24		
24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		700 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot		700 000
21. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)		—
23. Etyj-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		600 000
50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha), lisäystä		100 000

Päälukka 25		
25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		2 300 000
01. Ministeriö ja hallinto		300 000
01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ..		250 000
50. Avustukset (kiinteä määräraha), lisäystä		50 000
10. Tuomioistuimet ja oikeusapu		1 000 000
05. Yleisen edunvalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		1 000 000
40. Rangaistusten täytäntöönpano		1 000 000
01. Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		1 000 000

Pääluokka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	16 152 000
01. Hallinto	8 400 000
01. Sisäasiainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—
29. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	8 400 000
10. Poliisitoimi	4 500 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	4 500 000
20. Rajavartiolaitos	1 850 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 850 000
30. Pelastustoimi ja hätäkeskukset	1 402 000
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	464 000
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	138 000
20. Erityismenot (arviomääräraha), lisäystä	800 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-7 333 000
10. Sotilaallinen maanpuolustus	-7 343 000
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ..	3 404 000
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 596 000
19. Hawk Mk 66 -koneiden hankinta (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-12 500 000
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha), lisäystä	157 000
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	10 000
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)	—
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha), lisäystä	10 000

Pääluokka 28

28.	VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	-6 617 000
01.	Hallinto	-235 000
01.	Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-385 000
12.	Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	150 000
10.	Verotus ja tullitoimi	—
02.	Tullilaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 300 000
70.	Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-1 300 000
20.	Palvelut valtioyhteisölle	235 000
03.	Valtiovarain controller -toiminnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	235 000
05.	Palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	—
88.	Senaatti-kiinteistöt	—
40.	Valtionhallinnon kehittäminen	-1 265 000
71.	Valtion keskeisten tietojärjestelmähankkeiden kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-1 265 000
70.	EU ja kansainväliset järjestöt	13 000 000
66.	Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha), lisäystä	13 000 000
80.	Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	-1 222 000
30.	Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), vähennystä	-2 222 000
40.	Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha), lisäystä	1 000 000
90.	Kuntien tukeminen	2 000 000
32.	Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus (kiinteä määräraha), lisäystä	2 000 000
91.	Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen	-19 130 000
41.	Energiaverotuki (arviomääräraha), vähennystä	-19 130 000

Pääluokka 29

29.	OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	9 630 000
01.	Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	6 200 000
02.	Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ..	1 200 000
29.	Opetusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	5 000 000
10.	Yleissivistävä koulutus	150 000
01.	Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	150 000
30.	Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	—
30.	Ammatillinen lisäkoulutus ja vapaa sivistystyö	—
20.	Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)	—
50.	Yliopisto-opetus ja -tutkimus	1 500 000
01.	Yliopistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 500 000
60.	Tiede	540 000
66.	Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha), lisäystä	540 000
70.	Opintotuki	—
52.	Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki (arviomääräraha), lisäystä	6 400 000
55.	Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha), vähennystä	-6 400 000
80.	Taide ja kulttuuri	1 240 000
01.	Taiteen keskustoimikunnan ja taidetoimikuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	100 000
06.	Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	140 000
50.	Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 000 000

Pääluokka 30

30.	MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	21 916 000
10.	Maaseudun kehittäminen	—
61.	EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha), lisäystä	7 000 000
62.	Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha), vähennystä	-7 000 000
20.	Maatalous	19 130 000
01.	Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—
43.	Maatalouden ympäristötuki, tuotantoeläinten hyvinvointituki ja eituotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-14 600 000
61.	Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	33 730 000
30.	Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu	1 358 000
01.	Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	958 000
02.	Lihantarkastustoiminnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	400 000
40.	Kala-, riista- ja porotalous	628 000
01.	Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—
42.	Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	500 000
51.	Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	128 000
50.	Vesitalous	300 000
20.	Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	300 000
70.	Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuuri	500 000
01.	Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	500 000

Päälukka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	-12 080 000
20. Ajoneuvohallintokeskus	460 000
01. Ajoneuvohallintokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	460 000
24. Tiehallinto	-21 846 000
21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 620 000
78. Eräät tiehankkeet (arviomääräraha), vähennystä	-23 466 000
30. Merenkululaitos	—
78. Eräät vesiväylähankkeet (arviomääräraha)	—
40. Ratahallintokeskus	6 500 000
21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	6 500 000
60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet	66 000
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	66 000
99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot	2 740 000
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), vähennystä	-2 273 000
78. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen (arviomääräraha), lisäystä	5 013 000

Päälukka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	-3 228 000
01. Hallinto	1 257 000
01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	257 000
63. Valtionavustus työelämäohjelmahankkeisiin (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 000 000
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	—

Päälukka 33

20. Teknologia- ja innovaatiopolitiikka	-750 000
03. Turvatekniikan keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	250 000
40. Avustukset teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen (arviomääräraha), vähennystä	-1 000 000
42. Osaamiskeskusohjelman klustereiden koordinointi (siirtomääräraha 2 v)	—
30. Yrityspolitiikka	4 265 000
01. Patenti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	4 265 000
44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)	—
45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	—
50. Alueiden kehittäminen	7 000 000
63. Kainuun kehittämisraha (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	7 000 000
60. Energiapolitiikka	—
40. Energiatuki (arviomääräraha)	—
80. Työvoimapolitiikka	-15 000 000
51. Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha), vähennystä	-15 000 000
64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)	—
90. Hallinnonalan muut menot	—
50. Palkkaturva (arviomääräraha)	—

Päälukka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-41 780 000
01. Hallinto	4 300 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	300 000
29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	4 000 000
02. Valvonta	1 290 000
01. Terveysturvakeskuksen oikeusturvakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	50 000

Päälukka 33

21

02. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	90 000
20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha), lisäystä	1 150 000
03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	1 000 000
01. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	500 000
02. Kansanterveyslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	500 000
10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus	1 730 000
27. Valtion korvaus Kansaneläkelaitokselle elatustuen siirron toimeenpanokustannuksista (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	330 000
51. Lapsilisät (arviomääräraha), lisäystä	1 400 000
20. Työttömyysturva	-31 500 000
50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha), vähennystä ..	-7 000 000
52. Työmarkkinatuki (arviomääräraha), vähennystä	-28 000 000
56. Valtionosuus vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha), lisäystä ..	3 500 000
40. Eläkkeet	-30 600 000
50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha), vähennystä	-600 000
52. Valtion osuus yrittäjän eläkeläistä johtuvista menoista (arviomääräraha), vähennystä	-9 000 000
56. Pitkäaikaisesti työttömien henkilöiden eläketuki (arviomääräraha), vähennystä	-1 000 000
60. Valtion osuus kansaneläkeläistä johtuvista menoista (arviomääräraha), vähennystä	-20 000 000
60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto	12 000 000
35. Valtionosuus kunnille perustoimeentulotuen kustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä	12 000 000
70. Terveiden ja toimintakyvyn edistäminen	—
50. Terveiden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	—

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	10 000 000
20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	10 000 000
55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	10 000 000
60. Siirto valtion asuntorahastoon	—

Pääluokka 36

36. VALTIONVELAN KOROT	85 000 000
01. Valtionvelan korko	85 000 000
90. Valtionvelan korko (arviomääräraha), lisäystä	85 000 000

Pääluokka 37

37. VALTIONVELAN VÄHENTÄMINEN	-1 081 933 000
01. Valtionvelan nettokuoletukset ja velanhallinta	-1 081 933 000
94. Nettokuoletukset ja velanhallinta (arviomääräraha), vähennystä ...	-1 081 933 000

Määrärahojen kokonaismäärä:**-738 273 000**

TULOARVIOT

Osasto 11 VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

<i>01. Tulovero</i>		<i>03. Perintö- ja lahjavero</i>	
Momentilta vähennetään 500 000 000 euroa.		Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 70 000 000 euroa.	
<i>Selvitysosa:</i> Tuloveroarvion aleneminen johtuu lähinnä yhteisöveron ja luovutusvoitoista perittävien verojen kertymäärvioiden alenemisesta.		<i>Selvitysosa:</i> Toteutuneiden kertymätietojen perusteella momentin kokonaiskertymän arvioidaan nousevan 570 000 000 euroon.	
2008 III lisätalousarvio	-500 000 000	2008 III lisätalousarvio	70 000 000
2008 talousarvio	14 790 000 000	2008 talousarvio	500 000 000
2007 tilinpäätös	14 360 508 445	2007 tilinpäätös	458 797 023
2006 tilinpäätös	12 900 601 982	2006 tilinpäätös	505 447 417

08. Valmisteverot

<i>01. Tupakkavero</i>		män arvioidaan olevan 630 000 000 euroa. Savukkeiden verollinen kulutus ei ole vähentynyt ennustetusti, sillä savukkeiden matkustajatuonti Virossa ei vapautunut heinäkuussa 2008.	
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 19 000 000 euroa.			
<i>Selvitysosa:</i> Toteutuneiden kertymätietojen perusteella momentin kokonaiskerty-			

2008 III lisätalousarvio	19 000 000
2008 talousarvio	611 000 000
2007 tilinpäätös	624 092 532
2006 tilinpäätös	624 790 231

07. Energiaverot

Momentilta vähennetään 73 000 000 euroa.

Selvitysosa: Energiaveron tuottoarviota alentaa vuoden 2008 alusta voimaan tulleen verottomuusjärjestelmän muutoksen seurauksena kertyvien verotulojen ennustettua pienempi kertymä sekä kuluvan vuoden alennuneet verokertymätiedot.

2008 III lisätalousarvio	-73 000 000
2008 II lisätalousarvio	88 000 000
2008 talousarvio	3 251 000 000
2007 tilinpäätös	2 937 532 728
2006 tilinpäätös	2 946 054 575

08. Eräiden juomapakkausten valmistevero
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Toteutuneiden kertymätietojen perusteella momentin kokonaiskertymän arvioidaan olevan 16 000 000 euroa.

2008 III lisätalousarvio	5 000 000
2008 talousarvio	11 000 000
2007 tilinpäätös	40 842 340
2006 tilinpäätös	30 542 090

10. Muut verot

03. Autovero

Momentilta vähennetään 216 000 000 euroa.

Selvitysosa: Toteutuneiden kertymätietojen perusteella momentin kokonaiskertymän arvioidaan olevan 1 050 000 000 euroa. Uusien henkilöautojen rekisteröintien määrä on jäänyt hieman ennustetusta. Lisäksi uudet henkilöautot ovat olleet vähäpäästöisempiä, jolloin niistä on kertynyt autoveroa ennustettua vähemmän.

2008 III lisätalousarvio	-216 000 000
2008 talousarvio	1 266 000 000
2007 tilinpäätös	1 216 986 871
2006 tilinpäätös	1 304 304 340

05. Varainsiirtovero

Momentilta vähennetään 70 000 000 euroa.

Selvitysosa: Toteutuneiden kertymätietojen perusteella momentin kokonaiskertymän arvioidaan jäävän 530 000 000 euroon.

2008 III lisätalousarvio	-70 000 000
2008 talousarvio	600 000 000
2007 tilinpäätös	699 649 752
2006 tilinpäätös	551 282 393

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

99. *Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 2 015 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloarvion muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 2 054 000 euroa, josta 51 000 euroa kertyy Windhoekissa Namibiassa sijaitsevan henkilökunnan asunnon myynnistä, 958 000 euroa EBRD:n Baltian Investointiohjelman palautuksesta ja 1 045 000 euroa Pietarin uudisrakennushankkeen arvonlisäveron palautuksesta. Lisäksi vä-

hennyksenä on otettu huomioon vuoden 2008 toisessa lisätalousarviossa lisätty 39 000 euroa YK:n Suomelle Libanonin kriisinhallintajoukosta maksamista palkkamenokorvauksista, jota tuloa ei saadakaan vuonna 2008.

2008 III lisätalousarvio	2 015 000
2008 II lisätalousarvio	39 000
2008 talousarvio	1 500 000
2007 tilinpäätös	4 211 183
2006 tilinpäätös	8 585 457

27. Puolustusministeriön hallinnonala

20. *Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojalTIMAKSUISTA*

Momentille ei arvioida kertyvän lisäystä.

Selvitysosa: Bruttotulojen lisäys 13 184 000 euroa kertyy rojalTitulojen ja materiaalin myyntitulojen kasvusta. Materiaalin myyntitulot kasvavat sen johdosta, että Patria Aviation Oy:lle on myyty kaksi käytöstä poistettua ja hylättyä Helsinki-luokan ohjusvenettä sekä niihin liittyvä varaosapaketti sekä sen johdosta, että Patria Land & Armament Oy:lle on myyty kuljetuspanssarivaunujen asejärjestelmä.

<u>Tulot ja menot</u>	<u>€</u>
Bruttotulot	
Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojalTimaksuista	19 202 000
Bruttomenot	
Irtaimen omaisuuden myynti-, hankinta- ja huoltomenot	19 184 000
Nettotulot	<u>18 000</u>
2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	18 000
2007 tilinpäätös	18 000
2006 tilinpäätös	18 000

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

87. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta

Momentille arvioidaan kertyvän 54 000 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloista 23 685 074,63 euroa kertyy Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenal Oy:n, selvitystilassa, ennakkojako-osuudesta

valtiolle ja 30 314 925,37 euroa Valtion vakuusrahaston tuloutuksesta budjettitalouteen.

2008 III lisätalousarvio	54 000 000
2007 tilinpäätös	27 023 729
2006 tilinpäätös	36 529 331

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta

Momentilta vähennetään 72 550 000 euroa.

Selvitysosa: Tulojen määrä on tarkennut talousarvion laatimisen jälkeen molempien ohjelmakausien osalta. Ohjelmakauteen 2000—2006 perustuvaan lisäykseen vaikuttaa

maksatusten aiempi viivästymisen ja painottuminen vuodelle 2008. Ohjelmakauden 2007—2013 vähennys johtuu komission jo vuonna 2007 osaksi maksamasta toisesta ennakosta, ohjelmakauden 2007—2013 alkamisen viivästyisestä sekä menojen muuttuneesta ajoittumisesta.

Arvio eri ohjelmien tulokertymästä (milj. euroa)

Ohjelma	Talousarvio			III lisätalousarvio			Yhteensä		
	Tuloutuu talousarvioon	Tuloutuu MAKE-RAAn yhteensä	Tuloutuu yhteensä	Tuloutuu arvioon	Tuloutuu MAKE-RAAn yhteensä	Tuloutuu yhteensä	Tuloutuu arvioon	Tuloutuu MAKE-RAAn yhteensä	Tuloutuu yhteensä
<i>Ohjelmakausi 2000—2006 (EMOTR-O)</i>									
Tavoite 1, Itä-Suomi	10,900	-	10,900	3,100	0,300	3,400	14,000	0,300	14,300
Tavoite 1, Pohjois-Suomi	4,000	-	4,000	1,500	1,000	2,500	5,500	1,000	6,500
Yhteisöaloite									
Leader+	5,200	-	5,200	-0,700	-	-0,700	4,500	-	4,500
Yhteensä EMOTR-O	20,100	-	20,100	3,900	1,300	5,200	24,000	1,300	25,300

Ohjelmakausi

2007—2013

Yritystuet ja

kehittämis-

hankkeet

35,300 11,000 46,300 -17,900 -6,700 -24,600 17,400 4,300 21,700

Ympäristötuki

115,900 - 115,900 -35,600 - -35,600 80,300 - 80,300

Luonnonhaitta-

korvaus

147,300 - 147,300 -23,600 - -23,600 123,700 - 123,700

Luopumis- ja

pellonmetsitys-

tuki

7,950 - 7,950 0,650 - 0,650 8,600 - 8,600

Yhteensä maa-**seuturahasto**

306,450 11,000 317,450 -76,450 -6,700 -83,150 230,000 4,300 234,300

Kaikki yhteen-**sä**

326,550 11,000 337,550 -72,550 -5,400 -77,950 254,000 5,600 259,600

2008 III lisätalousarvio

-72 550 000

suuremmat eläkevakuutusmaksut, tämän vuoden tulokertymä ei riitä kattamaan menoja. Edellä olevan johdosta momentin tulot ja menot on nettobudjetoitu momentille 30.30.02.

2008 talousarvio

326 550 000

2007 tilinpäätös

356 207 865

2006 tilinpäätös

33 326 562

31. Lihantarkastustoiminnan tulot

Momentilta vähennetään 10 000 euroa.

Selvitysosa: Kun menoina tulee maksettavaksi teurastamojen lakkauttamisesta johdettavia irtisanomisajan palkkoja ja ennakoitua

2008 III lisätalousarvio

-10 000

2008 talousarvio

10 000

2007 tilinpäätös

—

2006 tilinpäätös

10 631

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala*24. Tiehallinnon tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 1 620 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu EU:n myöntämästä TEN-tuesta hankkeelle E 18 Lohja—Lohjanharju. Vastaava määrärahan lisäys on merkitty momentille 31.24.21.

2008 III lisätalousarvio

1 620 000

2008 talousarvio

5 000 000

2007 tilinpäätös

4 577 770

2006 tilinpäätös

7 553 915

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu EU:n myöntämästä TEN-tuesta. Vastaava määrärahan lisäys on merkitty momentille 31.40.21.

2008 III lisätalousarvio

6 500 000

2008 talousarvio

9 000 000

2007 tilinpäätös

4 093 213

2006 tilinpäätös

3 748 551

40. Radanpidon tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 6 500 000 euroa.

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 3 152 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloarvion muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 66 000 euroa EU:n myöntämää rahoitusta VIKING MIP2005 selvitys- ja toteuttamishankkeille.

Vastaava määrärahan lisäys on merkitty momentille 31.60.63.

Tuloarvion muutoksessa on myös otettu huomioon Helsingin kaupungin rahoitusosuudet seuraavasti: momentin 31.24.78 perusteluihin viitaten lisäystä 28 000 euroa hankkeen mt 100 Hakamäentie, Helsinki toteutuksesta sekä momentin 31.99.78 perusteluihin viitaten lisäystä

3 058 000 euroa hankkeen Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen toteutuksesta.

2008 III lisätalousarvio	3 152 000
2008 II lisätalousarvio	541 000
2008 talousarvio	38 950 000
2007 tilinpäätös	55 576 434
2006 tilinpäätös	44 495 977

Osasto 13
KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET

01. Korkotulot

<i>07. Korot talletuksista</i>	2008 III lisätalousarvio	32 000 000
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä	2008 II lisätalousarvio	48 000 000
32 000 000 euroa.	2008 talousarvio	130 000 000
<i>Selvitysosa:</i> Korkotulojen kasvu joh-	2007 tilinpäätös	205 525 604
tuu arvioitua suuremmasta kassan koosta sekä	2006 tilinpäätös	135 502 781
talletuskoron noususta.		

M Ä Ä R Ä R A H A T

Päätös VALTIONEUVOSTO

02. Valtioneuvoston kanslia

Solidium Oy:n toimiala saadaan muuttaa valtion omistajastrategiseksi holding-yhtiöksi ja yhtiöön siirtää apporttina valtion omistamat osakkeet Kemira Oyj:ssa, Metso Oyj:ssa, Outokumpu Oyj:ssa, Rautaruukki Oyj:ssa, Sampo Oyj:ssa, Sponda Oyj:ssa, Stora Enso Oyj:ssa ja TeliaSonera Ab:ssa.

Selvitysosa: Solidium Oy on hankittu valtion omistukseen vuoden 1996 toisessa lisätalousarviossa myönnettyllä määrärahalla.

Nyt ehdotettavassa järjestelyssä valtion ei-strategiseksi määritellyt pörssiyhtiöiden osakeomistukset siirretään erityistehtäväyhtiö Solidiumiin, josta muodostetaan valtion omistajastrateginen holding-yhtiö toisaalta yhteiskunnan kannalta tärkeiksi arvioitavien uusien omistuskohdeiden hankkimista ja toisaalta nykyisten osakeomistusten säilyttämistä sekä mahdollista asteittaista markkinaolosuhteiden mahdollistamaa, vähentämistä varten. Uudessa rakenteessa valtio (valtion omistajaohjauksesta vastaava ministeri) määrittelee yhtiön osto- ja myyntipäätöksiä koskevat periaatteet sekä antaa yhtiön hallitukselle valtuudet omistusten vähentämiseen. Konkreettiset osto- ja myyntipäätökset tekee yhtiön hallitus.

Valtio on merkittävänä vähemmistöomistajana kahdeksassa sellaisessa pörssiyhtiössä, jossa valtiolla on ensisijaisesti taloudellinen omistajaintressi. Valtion aktiivinen rooli näiden ei-strategisten pörssiyhtiöiden omistajana on rajallinen, vaikka valtio on kaikissa niissä joko suurin tai toiseksi suurin omistaja. Näiden yhtiöiden osakkeiden siirtämisellä valtio-omistukseen holding-yhtiöön ei sen vuoksi ole käytännössä merkittävää vaikutusta omistajavaltaan, vaan järjestelyssä lähinnä siirretään varallisuutta eri hallinnointimuotoon. Samalla omaisuuden ostamista ja myymistä koskeva päätösvalta siirtyy yhtiön toimielimille ja vastaavasti ostojen ja myyntien kassa-

virrat budjettitalouden ulkopuolelle. Tarkoituksena on, että myyntitulot lähtökohtaisesti tuloutetaan valtiolle pääomapalautuksina, osinkoina tai muussa soveltuvassa muodossa.

Apporttina siirrettävän omaisuuden arvo oli 17.10.2008 yhteensä 5 351,14 milj. euroa, mikä on 35,31 % valtion pörssinoteeratun yhtiöomaisuuden kokonaisarvosta.

88. *Osakehankinnat* (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään lisäystä
269 000 000 euroa.

Lisämäärärahaa saa käyttää Elisa Oyj:n osakkeiden hankintaan. Osakkeet saadaan hankkia 11,20 euron kappalehintaan.

Selvitysosa: Työeläkevakuutusyhtiö Varma on ostanut Novator Finland Oy:ltä 23,1 milj. Elisa Oyj:n osaketta. Huoltovarmuussyistä on tarkoituksenmukaista, että valtiolla on riittävä omistusoikeus yhtiössä. Tämän johdosta ehdotetaan tarvittavaa määrärahaa osakkeiden ostamiseen Varmalta. Täsmällinen kaappasumma selviää Varman kanssa käytävi-

en neuvottelujen jälkeen, mutta on enintään lisämäärärahan suuruinen. Osakkeiden hankinnasta on tehty sopimus, jonka mukaan osakkeiden kauppahinta on Varman maksama ostohinta. Ilman eduskunnan hyväksyntää sopimus raukeaa.

2008 III lisätalousarvio	269 000 000
2008 II lisätalousarvio	-300 000
2008 talousarvio	3 000 000
2007 tilinpäätös	141 387 000
2006 tilinpäätös	1 887 000

Pääluokka 24
ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

21. Suomalaisen kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentin käyttösuunnitelmaa muutetaan seuraavasti:

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

	Alkuperäinen käyttö- suunnitelma	II lisätalous- arvio, muutos +/-	III lisätalous- arvio, muutos +/-	Muutettu käyttö- suunnitelma
01. EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot	2 838 000	-	+600 000	3 438 000
02. AMIS II-operaation menot, Sudan	105 000	-105 000	-	-
03. Liberian kriisinhallintaoperaation menot (UNMIL-operaatio)	212 000	-	-	212 000
04. Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	25 020 000	-	-500 000	24 520 000
05. Yhteiset menot	2 775 000	-	-	2 775 000
06. Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (ALTHEA/EUFOR-operaatio)	4 152 000	-	-80 000	4 072 000
07. YKSOS:n menot (UNMIS-operaatio), Sudan	213 000	-	-	213 000
08. SRJA:n menot (ISAF-operaatio), Afganistan	9 724 000	-	-	9 724 000
09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin rauhanturvaamisoperaatioihin sekä muihin rauhanturvamenoihin	9 276 000	+105 000	+105 000	9 486 000
11. Suomen Libanonin kriisinhallintaoperaation menot (UNIFIL-operaatio)	42 000	-	-25 000	17 000
13. EU:n Tshadin ja Keski-Afrikan kriisinhallintajoukon menot	4 180 000	-	-100 000	4 080 000
Yhteensä	58 537 000	-	-	58 537 000

Selvitysosa: Käyttösuunnitelmakohdille 04. ja 13. syntyvät säästöt johtuvat tarkentuneista henkilöstömääristä (KFOR) ja operaation alkamisajankohdan muutoksesta (EU:n Tshadin ja Keski-Afrikan kriisinhallintajoukon menot). Säästyvä määräraha siirretään käyttösuunnitelmakohtaan 01. Käyttösuunnitelmakohdille 06. ja 11. syntyvät säästöt johtuvat operaation tarkentuneesta henkilöstömäärästä (ALTHEA/EUFOR) ja operaation päätymisestä (UNIFIL). Säästyvä määräraha siirretään käyttösuunnitelmakohtaan 09.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	58 537 000
2007 tilinpäätös	55 713 816
2006 tilinpäätös	49 572 613

23. *Etyj-puheenjohtajuus* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu Etyj-puheenjohtajuuskauden toteutuksesta aiheutuvista välttämättömistä menoista.

2008 III lisätalousarvio	600 000
2008 talousarvio	6 678 000
2007 tilinpäätös	2 600 000

50. *Eräät valtionavut* (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 100 000 euroa käyttösuunnitelmakohtaan Crisis Management Initiative ry.

Selvitysosa: Käyttösuunnitelman kohdan CMI ry nimike on muutettu.

Lisämääräraha on tarkoitettu järjestön talouden tasapainottamiseksi, toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi sekä vuosien 2009—2011 sisällöllisten painopisteiden valmisteluun.

2008 III lisätalousarvio	100 000
2008 talousarvio	1 515 000
2007 tilinpäätös	1 512 679
2006 tilinpäätös	1 336 184

Pääloukka 25 OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 250 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve on kertaluonteinen ja aiheutuu henkilöstöhallinnon palveluportaalin käyttöönotosta aiheutuviin kustannusten loppuerästä.

2008 III lisätalousarvio	250 000
2008 II lisätalousarvio	498 000
2008 talousarvio	25 471 000
2007 tilinpäätös	23 889 000
2006 tilinpäätös	24 195 000

50. Avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 50 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu saamelaiskäräjien toimintaedellytysten parantamisesta.

2008 III lisätalousarvio	50 000
2008 talousarvio	2 120 000
2007 tilinpäätös	1 770 822
2006 tilinpäätös	1 813 759

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

05. Yleisen edunvalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää holhustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (575/2008) tarkoitettujen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Holhustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä annetulla lailla edunvalvontapalveluiden tuottaminen

siirtyy kunnilta valtion oikeusaputoimistoille vuoden 2009 alusta. Siirrosta aiheutuu vuodelle 2008 kertamenona 1 000 000 euroa, joka johtuu edunvalvontapalveluiden sähköisten tietojärjestelmien siirtämisestä ja kehittämisestä sekä niihin liittyvistä, edunvalvontapalveluiden asiakkaiden maksuliikenteen hoitamisen kannalta välttämättömistä IT-laitehankinnoista.

2008 III lisätalousarvio	1 000 000
--------------------------	-----------

40. Rangaistusten täytäntöönpano

<i>01. Rangaistusten täytäntöönpanon toimitamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	2008 III lisätalousarvio	1 000 000
	2008 II lisätalousarvio	2 759 000
Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.	2008 talousarvio	213 558 000
	2007 tilinpäätös	202 700 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu kertamenosta Vankeinhoitolaitoksen toimintaedellytysten turvaamiseen.	2006 tilinpäätös	193 730 000

Pääluokka 26 SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sisäasiainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös EU:n Progress-ohjelman kansallisen syrjinnän vastaisen hankkeen siirtomenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentin käyttötarkoituksen laajennus johtuu sisäasiainministeriön vastuulle vuoden 2008 alusta siirtyneistä yhdenvertaisuuteen liittyvistä asioista.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	45 000
2008 talousarvio	28 554 000
2007 tilinpäätös	21 582 000
2006 tilinpäätös	19 167 000

29. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 8 400 000 euroa.

Selvitysosa: Kuluva vuoden talousarviota valmisteltaessa momentin määrärahoja vähennettiin siirtona valtiovarainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkiin hallitusohjelman mukaisten tehtävä- ja määrärahasiirtojen suhteessa. Nyt tehdyn arvion mukaan siirrot olivat määrältään liian suuria.

2008 III lisätalousarvio	8 400 000
2008 talousarvio	44 000 000
2007 tilinpäätös	41 928 262
2006 tilinpäätös	39 231 899

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarpeesta 3 000 000 euroa aiheutuu Schengen-tietojärjestelmän uudistamishankkeen (SIS II) loppurahoituksesta ja 1 500 000 euroa kertamenosta

Etyj-ulkoministereiden kokouksen turvajärjestelyihin.

2008 III lisätalousarvio	4 500 000
2008 II lisätalousarvio	6 657 000
2008 talousarvio	634 966 000
2007 tilinpäätös	614 775 000
2006 tilinpäätös	610 363 000

20. Rajavartiolaitos

<i>01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	480 000 euroa valtion virka- ja työehtosopimuksesta.
Momentille myönnetään lisäystä 1 850 000 euroa.	
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarpeesta 1 300 000 euroa aiheutuu Kaakkois—Suomen rajavartioston kiinteän rajavalvontajärjestelmän kehittämisestä, 70 000 euroa Etyj-ulko-ministereiden kokouksen turvajärjestelyistä ja	
	2008 III lisätalousarvio 1 850 000
	2008 II lisätalousarvio 1 361 000
	2008 talousarvio 209 929 000
	2007 tilinpäätös 201 158 000
	2006 tilinpäätös 199 124 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskukset

<i>01. Pelastustoimen toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu Itä- ja Keski-Uudenmaan hätäkeskusten kohonneista vuokratukustannuksista.
Momentille myönnetään lisäystä 464 000 euroa.	
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarpeesta 425 000 euroa aiheutuu ylimääräisen hätäkeskuspäivystäjäkurssin kustannuksista ja 39 000 euroa valtion virka- ja työehtosopimuksesta.	
	2008 III lisätalousarvio 138 000
	2008 talousarvio 53 571 000
	2007 tilinpäätös 47 987 000
	2006 tilinpäätös 47 599 000
2008 III lisätalousarvio 464 000	
2008 II lisätalousarvio 235 000	
2008 talousarvio 13 711 000	
2007 tilinpäätös 13 453 000	
2006 tilinpäätös 14 733 000	
<i>02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	<i>20. Eryitysmenot</i> (arviomääräraha)
Momentille myönnetään lisäystä 138 000 euroa.	Momentille myönnetään lisäystä 800 000 euroa.
	<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu pelastustoimen kansainvälisten avunantotehtävien aiheuttamista menoista.
	2008 III lisätalousarvio 800 000
	2008 talousarvio 3 000 000
	2007 tilinpäätös 2 970 022
	2006 tilinpäätös 5 799 240

Pääluokka 27 PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 404 000 euroa.

Valtuus

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuuden määrää lisätään 7 030 000 eurolla yhteensä 29 580 000 euroon. Lisäksi Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuuden menojen ajoitusta muutetaan siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2008 loppuun mennessä enintään 10 674 000 euroa, vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 19 676 000 euroa ja vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 29 580 000 euroa.

Lisäksi vuoden 2007 toimintamenojen tilausvaltuuden ja Maalilaitehankinnat -tilausvaltuuden sitomatta olevaa määrää vastaavasti saa tehdä sopimuksia edellyttäen, että näistä sopimuksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä tilausvaltuuksien rahoitussuunnitelmassa esitettyjä rahamääriä.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu puolustusvoimien ajoneuvojen istuin-hankinnan menojen siirrosta momentilta 27.10.18.

Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuuden määrän lisäämistarve aiheutuu siitä, että puolustusvoimien käyttösuunnitelmassa ajoneuvojen istuinhankintaan tarvittavat määrära-

hat oli alun perin kohdennettu virheellisesti momentille 27.10.18, jonka määrärahalla rahoitetaan ainoastaan sellaiset hankinnat, joiden kohde soveltuu pääasiallisesti sotilaalliseen käyttöön. Puolustusvoimien materiaalihankinnat, joihin sovelletaan julkisista hankinnoista (348/2007) annetun lain mukaisia menettelytapoja, rahoitetaan momentin 27.10.01 määrärahalla. Tilausvaltuuden lisäystä vastaavasti vähennetään momentilta 27.10.18 PVKEH 2007 -tilausvaltuutta 3 666 000 euroa ja saman momentin muista puolustusmateriaalihankinnoista 3 364 000 euroa, mikä näkyy momentin määrärahaa vähentävänä tekijänä.

Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuuden määrän lisäys kaikkine taloudellisine seurauksivaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Vuoden 2007 toimintamenojen tilausvaltuuden uudistaminen 797 000 euron osalta ja Maalilaitehankinnat -tilausvaltuuden uudistaminen 123 000 euron osalta on tarpeen, koska kyseisiin tilausvaltuuksiin sisältyy hankintoja, joita koskevia sopimuksia ei ole ollut mahdollista tai tarkoituksenmukaista tehdä vuonna 2007. Lisäksi aiemmin tehtyjä sitoumuksia on purkautunut, jolloin tilausvaltuuksien käyttämättömät määrärahat on tarpeen käyttää vastaaviin hankintoihin. Valtuuksien menojen ajoitus ei muutu.

Momentin päätösosaan tehtyjen muutosten johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2008	2009	2010	2011	2012—	Valtuuden käytöstä aiheutuvat kaikki menot yhteensä
KASI-järjestelmän huolto- ja ylläpito-tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	2 428	1 974	1 973	1 974	3 947	12 296
KASI-järjestelmän tilausvaltuus yhteensä	2 428	1 974	1 973	1 974	3 947	12 296
ItOhj90-järjestelmän huolto-tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	2 360	2 430				4 790
ItOhj90-järjestelmän huolto -tilausvaltuus yhteensä	2 360	2 430				4 790
Alkeislentokoulutuksen ulkoistamisen tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	4 105	4 105	3 079			11 289
Alkeislentokoulutuksen ulkoistamisen tilausvaltuus yhteensä	4 105	4 105	3 079			11 289
Vuoden 2006 toimintamenojen tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	7 109					7 109
Vuoden 2008 sitoumukset	837					837
Vuoden 2006 toimintamenojen tilausvaltuus yhteensä	7 946					7 946
NH90 koulutuspalvelut -tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset		1 850	1 700	1 800		5 350
NH90 koulutuspalvelut -tilausvaltuus yhteensä		1 850	1 700	1 800		5 350
Vuoden 2007 toimintamenojen tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	31 164	10 239				41 403
Vuoden 2008 sitoumukset	736	61				797
Vuoden 2007 toimintamenojen tilausvaltuus yhteensä	31 900	10 300				42 200
Maalilaitehankinnat -tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	2 977	2 900				5 877
Vuoden 2008 sitoumukset	23	100				123
Maalilaitehankinnat -tilausvaltuus yhteensä	3 000	3 000				6 000
Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	244	999	221			1 464
Vuoden 2008 sitoumukset	10 430	8 003	9 683			28 116
Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuus yhteensä	10 674	9 002	9 904			29 580

**Taistelijan vaatetushankinnat
-tilausvaltuus**

Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	2 000	2 000				4 000
Taistelijan vaatetushankinnat -tilausvaltuus yhteensä	2 000	2 000				4 000
Sodankylän vaatetuskorjaamon palveluhankinta -tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	1 436	1 408	1 392	1 392	4 176	9 804
Sodankylän vaatetuskorjaamon palveluhankinta -tilausvaltuus yhteensä	1 436	1 408	1 392	1 392	4 176	9 804
Vuoden 2008 toimintamenojen tilausvaltuus						
Vuoden 2008 sitoumukset		30 905	6 685			37 590
Vuoden 2008 toimintamenojen tilausvaltuus yhteensä		30 905	6 685			37 590
Maavoimien materiaalin kunnossapitopalvelut -tilausvaltuus						
Vuoden 2008 sitoumukset		69 383	62 494	62 072	290 884	484 833
Maavoimien materiaalin kunnossapitopalvelut -tilausvaltuus yhteensä		69 383	62 494	62 072	290 884	484 833
Valtuudet yhteensä	65 849	136 357	87 227	67 238	299 007	655 678

2008 III lisätalousarvio	3 404 000
2008 II lisätalousarvio	18 531 000
2008 talousarvio	1 449 858 000
2007 tilinpäätös	1 368 802 000
2006 tilinpäätös	1 334 348 000

vuoden 2008 loppuun mennessä enintään 546 700 000 euroa, vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 546 700 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 566 700 000 euroa ja vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 588 700 000 euroa.

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 596 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta saa käyttää 603 564 372 euroa aikaisemmin myönnettyistä tilausvaltuuksista ja niihin liittyvistä indeksi- ja valuutaturssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 65 006 628 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Valtuus

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että Valmiusyhtymien varustamisen täydentäminen (VYV 2) -tilausvaltuuden menojen maksatusaika pidennetään vuoteen 2011 saakka. Samalla VYV 2 -tilausvaltuuden menojen, yhteensä 588 700 000 euroa, vuosittaisista ajoittumista muutetaan siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua menoja valtiolle

Lisäksi Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2007 (PVKEH 2007) -tilausvaltuuden kokonaismäärää lisätään 18 334 000 eurolla yhteensä 536 604 000 euroon. Samalla PVKEH 2007 -tilausvaltuuden menojen vuosittaisista ajoittumista muutetaan siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2008 loppuun mennessä enintään 186 953 000 euroa, vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 340 258 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 464 604 000 euroa ja vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 536 604 000 euroa.

Sen johdosta, että Raskas raketinheitinjärjestelmä (MLRS) -tilausvaltuuden osalta ei kaikilta osin ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia, saa vuoden 2008 aikana tehdä sopimuksia tilausvaltuuden sitomatta olevaa määrää vastaavasti muuttamatta aiemmassa talousarviossa päätettyä menojen vuotuista jakaamaa.

Selvitysosa: Momentin päätösosaan
tehtyjen muutosten johdosta valtuustaulukko
muuttuu seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2008	2009	2010	2011	2012—	Valtuuden käytöstä aiheutuvat kaikki menot yhteensä ¹⁾
Valmiusyhtymien varustaminen (VYV 1)						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	4 119	19 800	27 600	49 300	13 100	113 919
VYV 1 yhteensä	4 119	19 800	27 600	49 300	13 100	113 919
Helikopterien huolto- ja tukeutumis- järjestelmien kehittäminen (HTH)						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	21 755	4 400	440			26 595
Vuoden 2008 sitoumukset	4 894	7 573	11 164	9 972	8 000	41 603
HTH yhteensä	26 649	11 973	11 604	9 972	8 000	68 198
Valmiusyhtymien varustamisen täydentäminen (VYV 2)						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	76 600		20 000	22 000		118 600
VYV 2 yhteensä	76 600		20 000	22 000		118 600
Suomen sotataloudellisen valmiuden kehittäminen (STALVA)						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	33 600					33 600
STALVA yhteensä	33 600					33 600
Ilmavoimien hävittäjätorjuntakyky (IHT 2004)						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	26 798	14 678				41 476
IHT 2004 yhteensä	26 798	14 678				41 476
Merivoimien ja tiedustelun kehittäminen (PVKEH 2005)						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	14 411	4 100	12 200			30 711
Vuoden 2008 sitoumukset	439					439
PVKEH 2005 yhteensä	14 850	4 100	12 200			31 150
Raskas raketinheitinjärjestelmä (MLRS)						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	8 184	9 800	11 000			28 984
Vuoden 2008 sitoumukset	1 416					1 416
MLRS yhteensä	9 600	9 800	11 000			30 400
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2006)						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	152 486	112 960	54 367	57 100	16 000	392 913
Vuoden 2008 sitoumukset	14 513					14 513
PVKEH 2006 yhteensä	166 999	112 960	54 367	57 100	16 000	407 426
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2007)						
Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	65 457	116 241	86 349	45 753		313 800
Vuoden 2008 sitoumukset	58 501	37 064	37 997	26 247		159 809
PVKEH 2007 yhteensä	123 958	153 305	124 346	72 000		473 609

Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankevalmistelu (TTK-PROTO 2007)

Ennen vuotta 2008 tehdyt sitoumukset	26 334	14 725	2 091		43 150
Vuoden 2008 sitoumukset	1 189	5 525	2 409		9 123
TTK-PROTO 2007 yhteensä	27 523	20 250	4 500		52 273

Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2008)

Vuoden 2008 sitoumukset	28 590	59 260	13 700	7 900	109 450
PVKEH 2008 yhteensä	28 590	59 260	13 700	7 900	109 450

Pääkaupunkiseudun ilmapuolustuksen suorituskyvyn tehostaminen (PKILPU 2008)

Vuoden 2008 sitoumukset	30 000	15 000	65 000		110 000
PKILPU 2008 yhteensä	30 000	15 000	65 000		110 000

Strateginen ilmakuljetuskyky (SAC)

Vuoden 2008 sitoumukset	13 500	3 400	1 900	1 400	20 200
SAC yhteensä	13 500	3 400	1 900	1 400	20 200

Valtuudet yhteensä	582 786	424 526	346 217	219 672	37 100	1 610 301
---------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	------------------

¹⁾ Ei sisällä indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuvia menoja.

Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 3 404 000 euroa puolustusvoimien ajoneuvojen istuinhanhintaan siirtona momentille 27.10.01 ja lisäyksenä 5 000 000 euroa vuodelta 2006 siirtyneen määrärahan uudelleenbudjetoinnin vuoksi muihin puolustusmateriaalihankintoihin käytettäväksi maavoimien viestitiedustelu ja valvonta (TICS)-hankkeen maksuihin. TICS-tuotekehityshankkeeseen myönnetyn määrärahan käyttöoikeus päättyy vuonna 2008. Toimittajasta johtuva hankkeen viivästyminen aiheuttaa maksatusten siirtymisen vuodelle 2009, jolloin vuonna 2006 myönnetty kolmevuotinen siirtomääräraha ei ole enää käytettävissä. Lisämäärärahaa vastaava vuoden 2006 määrärahan peruuttaminen on huomioitu momentin 12.39.04 tulokertymässä.

VYV 2 -tilausvaltuuden vuoden 2008 maksuosuutta vähennetään 22 000 000 euroa. VYV 2 -tilausvaltuuden maksatusajan pidentämisellä ja menojen ajoitusmuutoksella saadaan määrärahat vastaamaan paremmin puolustusvoimille toimitettavien AMOS kranaatinheitinajoneuvojen viivästyneitä toimituksia. Tilausvaltuuden kokonaismäärä ei muutu.

PVKEH 2007 -tilausvaltuuden vuoden 2008 maksuosuutta lisätään nettomäärältään 21 960 000 euroa. PVKEH 2007 -tilausvaltuuden määrää lisätään kohdistamalla maavoimien operatiivisten prikaatien lähipanssaritorjuntakyvyn luomiseen 22 000 000 euroa lähipanssarintorjunta-aseiden lisähankintaan. Lisäksi PVKEH 2007 -tilausvaltuuden määrää vähennetään siirtämällä 3 666 000 euroa momentille 27.10.01 Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuuteen puolustusvoimien ajoneuvojen istuinhanhintaan. PVKEH 2007 -tilausvaltuuden muutokset kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtioneuvoston kehysten puitteissa. Lähipanssarintorjuntahankinnan aikaistaminen toteutetaan myöhentämällä muita maapuolustuksen hankintoja 22 000 000 eurolla vuodesta 2011 vuosille 2013—2015.

MLRS -tilausvaltuuden uudistaminen 1 416 460 eurolla aiheutuu siitä, että vuoden 2008 talousarvioesityksen täydentämisen yhteydessä tilausvaltuutta uudistettiin puolustusvoimien esitykseen perustuen todellista tarvetta vähemmän.

2008 III lisätalousarvio	1 596 000
2008 II lisätalousarvio	43 212 000
2008 talousarvio	623 763 000
2007 tilinpäätös	515 290 000
2006 tilinpäätös	648 300 000

19. Hawk Mk 66 -koneiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 12 500 000 euroa.

Valtuus

Vuoden 2007 neljännessä lisätalousarviossa Hawk Mk 66 -koneiden, niiden varaosien, vaihtolaitteiden ja huoltovälineiden hankintaan sekä koneiden lentokuntoon saattamiseen ja ohjaamomodifikaation tekemiseen myönnetyn tilausvaltuuden menojen maksatusaikaa pidennetään vuoteen 2011 saakka. Tilausvaltuuden menojen yhteensä 41 000 000 euroa, vuosittaista ajoittumista muutetaan siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2008 loppuun mennessä enintään 28 500 000 euroa, vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 28 500 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 28 500 000 euroa ja vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 41 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys ja tilausvaltuuden menoajoituksen muuttaminen aiheutuvat siitä, että Sveitsistä hankittujen Hawk Mk 66 -koneiden muutostyöt on taloudellisinta toteuttaa sarjana ilmavoimilla jo käy-

tössä olevien Hawk Mk 51/51A -koneiden muutostyön jälkeen. Ilmavoimat on muuttamassa yhteensä 30 Hawk Mk 51/51A- ja Mk 66 -koneita lentokoulutuksen ylläpitämiseksi ja koneiden eliniän jatkamiseksi 2030-luvulle.

2008 III lisätalousarvio	-12 500 000
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	31 000 000
2007 tilinpäätös	10 000 000

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 157 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Suomen veteraanijärjestöjen yhteisistä toimitiloista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Lisämääräraha käytetään Suomen veteraanijärjestöjen yhteisten toimitilojen käytettävyyden parantamiseksi tehtävistä muutostöistä aiheutuviin menoihin.

2008 III lisätalousarvio	157 000
2008 talousarvio	1 850 000
2007 tilinpäätös	1 810 000
2006 tilinpäätös	1 650 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että päätösosan toiseen kappaleeseen lisätään uusi kohta seuraavasti:

9) vapaaehtoisen rahoitusavustuksen maksamiseen rahastoon, joka on perustettu helikoptereiden käytettävyyden parantamiseksi EU:n ja Naton johtamissa kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioissa.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelmaa muutetaan seuraavasti:

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

	Alkuperäinen käyttö- suunnitelma	II lisätalous- arvio, muutos +/-	III lisätalous- arvio, muutos +/-	Muutettu käyttö- suunnitelma
01. Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	13 708 000	-	-	13 708 000
02. Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	2 477 000	-	-	2 477 000
03. Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 757 000	-	-	2 757 000
04. SRJA:n menot (ISAF-operaatio), Afganistan	8 800 000	-	-	8 800 000
05. YKSOS:n menot (UNMIS-operaatio), Sudan	35 000	-35 000	-	-
06. Liberian kriisinhallintaoperaation menot (UNMIL-operaatio)	35 000	-35 000	-	-
07. Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	1 417 000	+330 000	+60 000	1 807 000
08. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	6 000 000	-	-	6 000 000
09. EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenot sekä siirtokorvaukset	2 200 000	-	-	2 200 000
10. Suomen Libanonin kriisinhallintaoperaation menot (UNIFIL-operaatio)	2 250 000	-	-	2 250 000
11. AMIS II-operaation menot, Sudan	20 000	-	-15 000	5 000
12. EU:n Tshadin ja Keski-Afrikan tasavallan kriisinhallintaoperaation menot	5 000 000	-	-	5 000 000
13. Maksuosuus helikopterirahastoon	-	-	+250 000	250 000
20. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	3 529 000	+196 000	-295 000	3 430 000
Yhteensä	48 228 000	+456 000	-	48 684 000

Selvitysosa: Suomi valmistelee osallistumista rahastoon, jonka tarkoituksena on helikoptereiden käytettävyyden parantaminen EU:n ja Naton johtamissa kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioissa. Tämän johdosta momentille lisätään uusi käyttösuunnitelma-kohta 13. Maksuosuus helikopterirahastoon, jonka määrärahatarve 250 000 euroa katetaan käyttösuunnitelmakohdista 11. ja 20. tehtävillä siirroilla. Käyttösuunnitelmakohdan 07. lisätarve aiheutuu Suomen SAC-ohjelmaan (Strategic Airlift Capacity) asettaman kahden hen-

kilön palkkaus-, siirto- ja muuttokustannuksista, joka katetaan käyttösuunnitelmakohdasta 20. tehtävällä siirrolla.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	456 000
2008 talousarvio	48 228 000
2007 tilinpäätös	55 390 000
2006 tilinpäätös	60 032 000

27.30

45

<i>95. Kurssivaihtelut</i> (arviomääräraha)	2008 III lisätalousarvio	10 000
Momentille myönnetään lisäystä 10 000 euroa.	2008 talousarvio	10 000
	2007 tilinpäätös	9 180
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu YK-laskutuksista aiheutuvista kursieroista.	2006 tilinpäätös	-5 767

Pääluokka 28 VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Valtiovarainministeriön toimintamenot
(siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 385 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 235 000 euroa on siirtoa momentille 28.20.03 ja 150 000 euroa siirtoa momentille 28.01.12.

2008 III lisätalousarvio	-385 000
2008 II lisätalousarvio	280 000
2008 talousarvio	34 537 000
2007 tilinpäätös	32 107 000
2006 tilinpäätös	35 166 000

12. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet
(siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 150 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös aluehallintouudistuksen edellyttämästä tietohallinnon selvitys- ja suunnittelutyöstä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu tietohallinnon selvitys- ja suunnittelutyöstä, jonka tarkoituksena on varmistaa uusi- en aluehallintovirastojen toiminta niiden aloittaessa 1.1.2010. Lisämääräraha on siirtoa momentilta 28.01.01.

2008 III lisätalousarvio	150 000
2008 talousarvio	224 000

10. Verotus ja tullitoimi

02. Tullilaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämääräraha on siirtoa momentilta 28.10.70 junien läpivalaisulaitteistosta aiheutuviin menoihin. Lisäksi momentille nettoutetaan 1 300 000 euroa Euroopan pe-
tostorjuntaviraston (OLAF) myöntämää rahoit-

tusta savukkeiden salakuljetuksia paljastavan laitteiston hankintaan.

2008 III lisätalousarvio	1 300 000
2008 II lisätalousarvio	1 880 000
2008 talousarvio	154 954 000
2007 tilinpäätös	150 764 000
2006 tilinpäätös	141 453 000

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	2008 III lisätalousarvio	-1 300 000
Momentilta vähennetään 1 300 000 euroa.	2008 talousarvio	6 281 000
<i>Selvitysosa:</i> Vähennys on siirtoa momentille 28.10.02 junien läpivalaisulaitteistosta aiheutuviin menoihin.	2007 tilinpäätös	746 000
	2006 tilinpäätös	—

20. Palvelut valtioyhteisölle

03. Valtiovarain controller -toiminnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 235 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys on siirtoa momentilta 28.01.01.

2008 III lisätalousarvio	235 000
2008 II lisätalousarvio	3 000
2008 talousarvio	742 000
2007 tilinpäätös	689 000
2006 tilinpäätös	508 000

05. Palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2007 neljännen lisätalousarvion momentin määräraha muutetaan kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Vuoden 2007 neljännessä lisätalousarviossa toimintamenot budjetoitiin silloisen talousarviorakenteen mukaisesti momentille 28.05.23. Palvelukeskuksen asiakkuusprojektien viivästymisistä johtuen määräraha on muutettu kaksivuotisesta kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2007 tilinpäätös	1 700 000

88. Senaatti-kiinteistöt

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Senaatti-kiinteistöille saa siirtää Ratahallintokeskuksen hallinnassa olleet ja valtiova-

rainministeriölle siirretyt Helsingin kaupungin 17. kaupunginosassa kiinteistöillä 91-410-1-4, 91-436-3-9 ja 91-432-1-23 sijaitsevat määräalat sekä erityiset oikeudet. Siirtyvien määrälajien suuruus on yhteensä noin 2,6 hehtaaria, minkä lisäksi siirtyvät erityiset oikeudet kattavat yhteensä noin 5,2 hehtaarin alueen. Omaisuus merkitään lainaehdoin annetuksi velkapaamaksi. Valtioneuvosto valtuutetaan päättämään tarkemmin siirrettävästä varallisuudesta.

Selvitysosa: Eduskunta on vuoden 2006 talousarviossa antanut suostumuksen aiemmin Ratahallintokeskuksen hallinnassa olleiden Helsingin kaupungin ns. Keski-Pasilan alueella sijaitsevien alueiden siirtämiseksi Senaatti-kiinteistöille noin 13,6 hehtaarin osalta. Ratahallintokeskus on tarkentanut alueelle sijoitettavia toimintoja koskevia suunnitelmiaan ja siirtänyt valtiovarainministeriön hallintaan edelleen Senaatti-kiinteistöille siirrettäväksi alueita Keski-Pasilasta yhteensä noin 16,2 hehtaaria sekä lisäksi erityiseksi oikeudeksi katsottavan rautatien ylä- ja alapuolelle osoitetun rakennusoikeuden, yhteensä noin 5,2 hehtaarin alueelta. Tästä syystä aiempaa eduskunnan suostumusta täydennetään nyt lisätalousarviesityksessä. Siirrettävän alueen käyväksi arvoksi on arvioitu yli 10 milj. euroa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	—

40. Valtionhallinnon kehittäminen

71. Valtion keskeisten tietojärjestelmähankkeiden kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 1 265 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siirrostas momentille 32.30.01 käytettäväksi Patentti- ja rekisterihallituksen yhteistyössä Verohallinnon kanssa tehtävän yritys- ja yhteisötietojärjestelmän sähköisen asioinnin (YTJ SA) hankkeen kustannuksiin. Sähköinen asi-

ointijärjestelmä tehostaa yritys- ja yhteisötietojen toimittamis- ja käsittelyprosessia. Hankkeen toteuttaminen on Patentti- ja rekisterihallituksessa tuottavuushanke ja osa työ- ja elinkeinoministeriön tuottavuusohjelmaa.

2008 III lisätalousarvio	-1 265 000
2008 II lisätalousarvio	-10 600 000
2008 talousarvio	18 500 000

70. EU ja kansainväliset järjestöt

66. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 13 000 000 euroa.

Selvitysosa: Suomen maksuosuus on kasvanut, kun Euroopan unionin lisätalousarvioissa 1—4 ja lisätalousarvioesityksessä 5 on tehty tarkistukset Yhdistyneelle Kuningaskunnalle myönnettävän maksuhelpotuksen mää-

rään aikaisemmilta vuosilta sekä tarkistukset vuoden 2008 ja aikaisempien vuosien arvonnäkökulmasta ja bruttokansantulopohjiin.

2008 III lisätalousarvio	13 000 000
2008 talousarvio	1 601 000 000
2007 tilinpäätös	1 459 776 338
2006 tilinpäätös	1 480 665 247

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 2 222 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarpeessa on otettu huomioon vähennyksenä 3 322 000 euroa Ahvenanmaan itsehallintolain perusteena olevien valtion vuoden 2008 talousarviossa arvioitujen tulojen määrän pienenemisen johdosta ja lisäyksenä 1 100 000 euroa Ahvenanmaan valtuuskunnan vahvistamasta vuoden 2007 lopullisesta tasoituksesta johtuen.

2008 III lisätalousarvio	-2 222 000
2008 II lisätalousarvio	1 977 000
2008 talousarvio	204 848 000
2007 tilinpäätös	196 959 813
2006 tilinpäätös	181 723 061

40. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu siitä, että Ålands Penningautomatförening on maksanut vuonna 2007 ennakoitua enemmän arpajaisveroa.

2008 III lisätalousarvio	1 000 000
2008 talousarvio	7 000 000
2007 tilinpäätös	6 067 153
2006 tilinpäätös	4 108 931

90. Kuntien tukeminen

32. Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perustelut korvataan seuraavasti:

Määrärahaa saa käyttää kuntien valtionosuuslain 13 §:n mukaisten rahoitusavustusten maksamiseen kunnille.

Määrärahasta on kuitenkin varattu yhteensä 4 000 000 euroa erillisten avustusten maksamiseen Kauhajoen ampumistapauksesta Kauhajoen kaupungille ja Seinäjoen koulutuskuntayhtymälle ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle sekä järjestämistä vastuun puitteissa onnettomuudessa menehtyneiden kotikunnille, Jokelan ampumistapauksesta Tuusulan kunnalle, vesijohto-onnettomuudesta Nokian kaupungille ja sadevesitulvasta Porin kaupungille aiheutuneisiin ylimääräisiin kustannuksiin.

Selvitysosa: Päätösoosan toinen ja kolmas kappale korvaavat varsinaisessa talousarviossa ja toisessa lisätalousarviossa olevat momentin käyttötarkoitusta määrittelevät peruste-

lut. Momentin perustelujen korvaaminen on tarpeen määrärahan varsinaisen käyttötarkoituksen määrittelemiseksi 18 000 000 euroon ja määrärahan toisessa lisätalousarviossa täydennetyin käyttötarkoituksen muuttamiseksi ja laajentamiseksi siten, että määrärahasta saa maksaa yhteensä 4 000 000 euroa erillisiä avustuksia Tuusulan ampumistapauksen ja Nokian vesijohto-onnettomuuden lisäksi myös Kauhajoen ampumistapauksesta ja Porin sadevesitulvasta aiheutuneisiin ylimääräisiin kustannuksiin.

Erilliset avustukset myönnetään valtionavustuslain (688/2001) säännösten mukaisesti lisätalousarvioesityksen hyväksymisen jälkeen erillisten hakemusten perusteella irrallaan harkinnanvaraisen avustuksen myöntämisedellytyksistä ja -menettelystä.

2008 III lisätalousarvio	2 000 000
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	20 000 000
2007 tilinpäätös	21 000 000
2006 tilinpäätös	28 500 000

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen

41. Energiaverotuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 19 130 000 euroa.

Selvitysosa: Kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa on tälle momentille budjetoitu 55 576 000 euroa vuosien 2005—2007 maa- ja puutarhataloudessa käytettävän energian valmisteveron palautuksia varten. Viljelijöille on maksettu palautusta maa- ja puutarhataloudessa vuosina 2005—2007 käytetyn energian verosta 30 536 000 euroa. Palautuksista käyttämättä jäänyt osuus on 25 040 000 euroa. Kun otetaan huomioon kuluvan vuoden toises-

sa lisätalousarviossa tehty siirto 5 910 000 euroa momentille 30.20.40, käyttämätön osuus on 19 130 000 euroa, joka siirretään Maatilatalouden kehittämisrahastoon momentille 30.20.61.

2008 III lisätalousarvio	-19 130 000
2008 II lisätalousarvio	54 090 000
2008 talousarvio	89 148 000
2007 tilinpäätös	48 595 174
2006 tilinpäätös	—

Pääluokka 29 OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu riittävien toiminta- ja henkilöstövoimavarojen turvaamisesta, maksullisen palvelutoiminnan ja siitä kertyvien tulojen vähenemisestä sekä ammattipätevyysdirektiivin toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä.

2008 III lisätalousarvio	1 200 000
2008 II lisätalousarvio	915 000
2008 talousarvio	20 749 000
2007 tilinpäätös	19 210 000
2006 tilinpäätös	18 827 000

29. Opetusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu arvioitua suuremmista arvonlisäveromenoista.

2008 III lisätalousarvio	5 000 000
2008 talousarvio	135 000 000
2007 tilinpäätös	135 983 033
2006 tilinpäätös	131 880 460

10. Yleissivistävä koulutus

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 150 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu koulukotien perustoiminnan rahoituksen turvaamisesta.

2008 III lisätalousarvio	150 000
2008 II lisätalousarvio	1 249 000
2008 talousarvio	47 906 000
2007 tilinpäätös	44 414 000
2006 tilinpäätös	43 202 000

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentin perustelujen kohtaa 6) muutetaan siten, että määrärahasta enintään 1 505 000 euroa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 43 §:n 2 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (191/1999) 4 ja 5 §:n mukaisten saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen valtionavustuksen maksamiseen.

Selvitysosa: Saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen valtionavustuksen maksamiseen varattu määräraha ei riitä kattamaan lakisääteisiä menoja, minkä vuoksi enimmäismäärää nostetaan 105 000 eurolla.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	1 964 779 000
2007 tilinpäätös	1 805 018 414
2006 tilinpäätös	1 787 690 627

30. Ammatillinen lisäkoulutus ja vapaa sivistystyö

20. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perustelujen kohtaa 2) muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 900 000 euroa Opetusalan koulutuskeskuksen palvelutoiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: Opetusalan koulutuskeskuksen palvelutoiminnan tukemiseen varattu määräraha ei riitä kattamaan toiminnasta ai-

heutuvia tappioita, minkä vuoksi enimmäismäärää nostetaan 500 000 eurolla.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	14 209 000
2007 tilinpäätös	14 428 000
2006 tilinpäätös	14 416 000

50. Yliopisto-opetus ja -tutkimus

01. Yliopistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu Teknillisen korkeakoulun lisääntyneistä vuokratukustannuksista. VTT:ltä vapautuneita Otaniemessä sijaitsevia Senaatti-kiinteistöjen tiloja käytetään ensi vaiheessa väistötiloina Teknillisen korkeakoulun peruskorjauksen yhteydessä. Tilajärjestelyistä aiheutuva lisämää-

rähan tarve on yhteensä 3 milj. euroa vuosina 2008—2009. Määrärahatarve poistuu vuoden 2009 jälkeen.

2008 III lisätalousarvio	1 500 000
2008 II lisätalousarvio	31 525 000
2008 talousarvio	1 358 388 000
2007 tilinpäätös	1 296 262 904
2006 tilinpäätös	1 269 512 999

60. Tiede

66. *Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 540 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu kansainvälisten tieteellisten järjestöjen jäsenmaksujen noususta niiden perusteena ole-

vien bruttokansantuoteosuuksien muutosten ja valuuttakurssimuutosten johdosta.

2008 III lisätalousarvio	540 000
2008 talousarvio	12 320 000
2007 tilinpäätös	12 282 440
2006 tilinpäätös	11 324 291

70. Opintotuki

52. *Opintolainojen valtioneuvoston korkotuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 6 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu takausvastuuoriturusten arvioitua suuremmasta määrästä.

2008 III lisätalousarvio	6 400 000
2008 II lisätalousarvio	8 300 000
2008 talousarvio	20 900 000
2007 tilinpäätös	31 429 701
2006 tilinpäätös	28 210 654

55. *Opintoraha ja asumislisä* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 6 400 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu opintorahaa ja asumislisää saavien korkeakouluopiskelijoiden ennakoitua pienemmästä määrästä.

2008 III lisätalousarvio	-6 400 000
2008 talousarvio	750 500 000
2007 tilinpäätös	644 984 117
2006 tilinpäätös	666 227 336

80. Taide ja kulttuuri

01. *Taiteen keskustoimikunnan ja taidetoimikuntien toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve on kertaluonteinen ja aiheutuu alueellisten taide-toimikuntien siirron aiheuttamasta tietojärjestelmien ylläpidosta sekä muutto- ja varustelukuluista.

2008 III lisätalousarvio	100 000
2008 II lisätalousarvio	12 000
2008 talousarvio	5 082 000
2007 tilinpäätös	3 372 000
2006 tilinpäätös	3 357 000

06. *Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 140 000 euroa.

Valtuus

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että Kansallinen audiovisuaalinen arkisto saa vuoden 2008 aikana tehdä enintään

2 900 huoneistoneeliömetrin laajuisia uusia toimitiloja koskevan sopimuksen siten, että vuokrauksesta aiheutuva menojen lisäys on vuositasolla enintään 110 000 euroa vuodesta 2009 lähtien.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu kohonneista vuokramenoista. Nykyisten tilojen vuokrat nousevat joulukuussa 2008.

Kansallisen audiovisuaalisen arkiston nykyiset hajautetut toimitilat on tarkoitus koota yhteen rakennukseen, jossa radio- ja televisioarkiston toiminnot voidaan käynnistää ottaen huomioon uudesta tehtävästä aiheutuvat henkilöstölisäykset sekä toiminnan edellyttämät tekniset ja olosuhdevaatimukset.

2008 III lisätalousarvio	140 000
2008 II lisätalousarvio	47 000
2008 talousarvio	4 553 000
2007 tilinpäätös	3 511 000
2006 tilinpäätös	3 464 000

50. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös avustuksen maksamiseen Tali-Ihantala tieto- ja näyttelykeskuksen toteuttamiseen.

Selvitysosa: Lisämääräraha on tarkoitettu Tali-Ihantala tieto- ja näyttelykeskuksen toteuttamiseksi Lappeenrantaan.

2008 III lisätalousarvio	1 000 000
2008 talousarvio	10 325 000
2007 tilinpäätös	10 487 000
2006 tilinpäätös	10 265 000

Pääluokka 30
MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Maaseudun kehittäminen

61. EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 7 000 000 euroa.

Selvitysosa: Momentille on osoitettu 53 000 000 euroa, josta 25 700 000 euroa on

tarkoitettu ohjelmakautta 2000—2006 varten ja 27 300 000 euroa ohjelmakautta 2007—2013 varten. Lisämääräraha tarvitaan ohjelmakauden 2000—2006 viimeisten EU-rahoitusosuuksien maksatuksiin.

Määrärahan käyttö eri ohjelmiin, milj. euroa

Ohjelma	Talousarvio + II lisätalousarvio	III lisä- talousarvio	Yhteensä
Tavoite 1, Itä-Suomi	12,700	7,000	19,700
— josta Kainuu	3,960		3,960
Tavoite 1, Pohjois-Suomi	6,500		6,500
Leader+-yhteisöaloiteohjelma (EMOTR-O)	6,500		6,500
Ohjelmakausi 2000—2006 yhteensä	25,700	7,000	32,700
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ohjelmakausi 2007—2013), yhteensä	27,300		27,300
Kaikki yhteensä	53,000	7,000	60,000

2008 III lisätalousarvio	7 000 000
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	53 000 000
2007 tilinpäätös	32 915 674
2006 tilinpäätös	54 727 486

Selvitysosa: Ohjelmakauden 2000—2006 maksatuksiin on osoitettu 11 700 000 euroa, mikä ylittää budjetoitavan tarpeen 7 000 000 eurolla. Ohjelmakauden 2000—2006 maksatuksiin on lisäksi käytettävissä vuodelta 2006 siirtynyttä määrärahaa.

62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 7 000 000 euroa.

2008 III lisätalousarvio	-7 000 000
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	41 600 000
2007 tilinpäätös	15 913 845
2006 tilinpäätös	98 834 000

20. Maatalous

01. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) toimintamomentin varoja on vuoteen 2008 saakka voinut käyttää EU-osarahoitteisten hankkeiden ns. omarahoitusosuuden maksamiseen. Vuoden 2008 talousarvion perustelujen mukaan määrärahaa saa käyttää ennen vuotta 2008 myönnettyjen EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden rahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen, mikä tarkoittaa, että määrärahaa ei ole voitu käyttää vuonna 2008 käynnistyviin hankkeisiin. MTT:n osallistuminen EU-osarahoitteisiin hankkeisiin on muutoksen johdosta merkittävästi vaikeutunut, kun alueellisten tutkimusasemien pienillä paikkakunnilla ei löydy riittävästi muuta julkista rahoitusta alueen kehityksen kannalta tärkeiden hankkeiden käynnistämiseksi. Tämän johdosta momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää yleisesti EU-hankkeiden rahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen, mikä mahdollistaa sen käytön vuonna 2008 käynnistyviin hankkeisiin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	300 000
2008 talousarvio	32 665 000
2007 tilinpäätös	33 492 000
2006 tilinpäätös	32 366 000

43. Maatalouden ympäristötuki, tuotantoeläinten hyvinvointituki ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 14 600 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että momentin päätösosan toinen ja kolmas kappale korvataan oheisilla kappaleilla:

Määrärahaa saa käyttää EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän maatalouden ympäristöohjelman, vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisten maatalouden ympäristötukien sekä vuosille 2007—2013 hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisten maatalouden ympäristötukien, tuotantoeläinten hyvinvointitukien ja ei-tuotannollisten investointitukien maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kokonaan kansallisesti rahoitettavaan useiden tilojen yhteisten vesitaloudellisten toimenpiteiden hankekohtaiseen suunnitteluun enintään 84 000 euroa, luonnon monimuotoisuutta ja kosteikkoja koskevien yleissuunnitelmien laatimiseen enintään 260 000 euroa sekä yhteisön vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanoon liittyen maa- ja metsätalouden kuormituksen ja sen vaikutusten seurannan järjestämiseen ja hoitamiseen enintään 700 000 euroa. Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin. Kokonaan kansallista määrärahaa saa käyttää enintään 22 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Vuonna 2008 saa tehdä EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän maatalouden ympäristötukijärjestelmän ja tuotantoeläinten hyvinvointitukijärjestelmän mukaisia sitoumuksia ja sopimuksia sekä ei-tuotannollisten investointien tukijärjestelmän tukia siten, että niistä aiheutuu vuosina 2009—2017 menoja yhteensä enintään 203 000 000 euroa.

Selvitysosa: Momentille lisättiin vuoden 2008 toisessa lisätalousarviossa 14 600 000 euroa siirtona momentilta 30.20.40 (Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki) käytettäväksi ympäristötuen kansalliseen lisätukeen, josta Suomi oli tehnyt esityksen komissiolle, ja jonka Suomi on myöhemmin peruuttanut. Koska kyseistä tukijärjestelmää ei oteta käyttöön, lisämäärärahaa ei tarvita ympä-

ristötukeen vaan momentilta vähennetään 14 600 000 euroa ja otetaan huomioon siirtona momentilla 30.20.61 (Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon).

Vuoden 2008 toisessa lisätalousarviossa myöntämisvaltuutta lisättiin 170 000 000 euroa ympäristötuen kansallisen lisätuen ja uusin erityistukien johdosta, myöntämisvaltuus on yhteensä 260 000 000 euroa. Kun ympäristötuen kansallista lisätukea ei oteta käyttöön, myöntämisvaltuutta vähennetään 57 000 000 eurolla, jolloin uusi taso on 203 000 000 euroa.

Vuoden 2008 talousarviossa yhteisön vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanoon liittyen maa- ja metsätalouden kuormituksen ja sen vaikutusten seurannan järjestämiseen ja hoitamiseen on osoitettu enintään 550 000 euroa. Määräraharatpeen arvioitiin supistuvan vuoden 2007 tasosta, jolloin toiminta käynnistyi ja toimintaan osoitettiin 700 000 euroa. Mm. hajakuormituksesta kärsivien vesistöjen biologisten muuttujien (levät, pohjaeläimet)

seuranta riittävässä laajuudessa edellyttää kuitenkin, että määräraha säilyy vuoden 2007 tasolla. Tämän johdosta tarkoitukseen osoitetaan 150 000 euroa lisää kokonaan kansallista määrärahaa. Momentille ei tämän johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

Vuoden 2008 talousarviossa kokonaan kansallista määrärahaa saa käyttää enintään yhdeksää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen. Vuonna 2007 vastaava henkilötyövuosien enimmäismäärä oli 22. Koska momentilta kansallisesti rahoitettavan toiminnan volyyymi säilyy vuoden 2007 tasolla, esitetään henkilötyövuosikehystä korotettavaksi 13 henkilötyövuodella 22 henkilötyövuoteen.

Momentilta rahoitettaviin toimenpiteisiin tarvitaan yhteensä 344 647 000 euroa. Tästä on EU:n osuutta 96 360 000 euroa, valtion osuutta 247 243 000 euroa ja kokonaan kansallista osuutta 1 044 000 euroa.

Ympäristötukijärjestelmän, tuotantoeläinten hyvinvointitukijärjestelmän, ei-tuotannollisten investointien tukijärjestelmän, ympäristötuen kansallisen lisätuen ja momentille sisältyvien kansallisten toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvat menot, milj. euroa

	2008	2009	2010	2011	Myöh. vuodet yht.
Vuosia 2007—2013 koskeva järjestelmä ja toimenpiteet	321,5	325	325,2	324,7	67,3
— Vuonna 2008 tehtävät päätökset ja toimenpiteet	40,6	47,4	47,6	47,1	63,9
Maatalouden ympäristötuki	27,4	34,8	34,8	34,8	51,8
Tuotantoeläinten hyvinvointi	12,1	12,1	12,1	12,1	12,1
Ei-tuotannolliset investoinnit	0,1	0,5	0,7	0,2	-
Kokonaan kansalliset toimenpiteet	1,0	0	0	0	0
— III lisätalousarvio	-14,6	-17,0	-17,0	-17,0	-3,0
— Vuonna 2007 tehdyt päätökset ja toimenpiteet	280,9	277,6	277,6	277,6	3,4
Vuosia 2000—2006 koskeva järjestelmä	21,7	16,6	12,4	8,9	4,4
Vuosia 1995—1999 koskeva ohjelma	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3
Yhteensä	344,6	343,0	339,0	334,9	73,0

2008 III lisätalousarvio	-14 600 000
2008 II lisätalousarvio	14 600 000
2008 talousarvio	344 647 000
2007 tilinpäätös	268 996 000
2006 tilinpäätös	264 629 000

61. Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 33 730 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahasta 14 600 000 euroa on siirtoa momentin 30.20.43 perusteluihin viitaten ja 19 130 000

euroa siirtoa momentin 28.91.41 perusteluihin viitaten energiaverotuen palautuksen maa- ja puutarhataloudelle jäätyä ennakoitua pienemmäksi vuosina 2005—2007.	2008 III lisätalousarvio	33 730 000
	2008 talousarvio	23 110 000
	2007 tilinpäätös	115 000 000
	2006 tilinpäätös	14 712 000

30. Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu

01. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 958 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu eläkevakuutusmaksujen maksuperusteiden muutoksista virastojen yhdistämisestä johtuen.

2008 III lisätalousarvio	958 000
2008 II lisätalousarvio	644 000
2008 talousarvio	40 253 000
2007 tilinpäätös	39 669 000
2006 tilinpäätös	39 489 392

02. Lihantarkastustoiminnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 400 000 euroa.

Selvitysosa: Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa lihantarkastustoiminnasta. Momentin menot ja tulot on kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa nettobudjetoitu momentille 12.30.31. Nettobudjetoitavat tulot kertyvät Elintarviketurvallisuusviraston suoritteista perittävistä maksuista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (266/2008) perusteella. Lisäys aiheutuu mm. eräiden lihantarkastamoiden lakkauttamisesta vuonna 2008.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2008 varsinainen talousarvio	2008 III lisätalousar- vio	Yhteensä
Bruttomenot	5 656	+410	6 066
Bruttotulot	5 666	-	5 666
Nettomenot	-10	+410	400

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2008 arvio
Maksullisen toiminnan tuotot	5 666
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	6 206
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-540
Kustannusvastaavuus, %	91

2008 III lisätalousarvio	400 000
2007 tilinpäätös	500 000

40. Kala-, riista- ja porotalous

01. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: On tarkoituksenmukaista, että laitos voi käyttää toimintamenoja EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen silloin kun se on laitoksen toiminnan kannalta perusteltua.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	194 000
2008 talousarvio	16 636 000
2007 tilinpäätös	17 168 000
2006 tilinpäätös	16 597 000

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu ennakoitua suuremmasta maasuurpetojen aiheuttamien vahinkojen määrästä, vahin-

kojen estämistoimenpiteistä sekä suurpetokantojen kannanarvioinnin ja seurannan tehostamisesta vastaamaan myös EU-velvoitteita.

2008 III lisätalousarvio	500 000
2008 talousarvio	2 550 000
2007 tilinpäätös	3 430 000
2006 tilinpäätös	2 300 000

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 128 000 euroa.

Selvitysosa: Kalastuslain 90 §:n mukaan kalatalouden edistämiseen on myönnettävä vähintään se määrä, mikä kalastuksenhoitomaksuina on kertynyt sitä vuotta edeltävänä vuonna, jota varten talousarvio on laadittu. Lisäys aiheutuu siitä, että valtion vuoden 2008 talousarviossa kalatalouden edistämiseen käytettäväksi budjetoitu määräraha oli 128 000 euroa pienempi kuin vuoden 2007 tilinpäätöksen mukainen toteutunut kertymä.

2008 III lisätalousarvio	128 000
2008 talousarvio	5 636 000
2007 tilinpäätös	5 849 000
2006 tilinpäätös	6 128 000

50. Vesitalous

20. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Selvitysosa: Kertaluonteista lisämäärärahaa käytetään pilottihankkeeseen, jonka tarkoituksena on selvittää pohjavesialueiden rajaamisen menettelyä ottaen huomioon rajaamisesta aiheutuvat rajoitukset erityisesti marjan- ja hedelmänviljelylle. Koska pohjavesialueilla

harjoitettavaan yritys- ja muuhun toimintaan kohdistuu erityisrajoitteita, on valvonnan ja kansalaisten oikeusturvan kannalta tärkeitä, että rajoitteiden perusteet ja soveltaminen ovat mahdollisimman selkeät.

2008 III lisätalousarvio	300 000
2008 talousarvio	6 700 000
2007 tilinpäätös	6 498 000
2006 tilinpäätös	6 459 000

70. Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuuri

<i>01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot</i>	2008 III lisätalousarvio	500 000
(siirtomääräraha 2 v)	2008 II lisätalousarvio	1 451 000
Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.	2008 talousarvio	50 645 000
	2007 tilinpäätös	48 114 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve on kertaluonteinen ja aiheutuu 1.1.2010 toteutettavasta kirjaamistehtävien siirrosta käräjäoikeuksista Maanmittauslaitokselle.	2006 tilinpäätös	47 576 000

Pääluokka 31 LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Ajoneuvohallintokeskus

01. Ajoneuvohallintokeskuksen toimintameno-
not (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 460 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös maa-
hantuotujen ajoneuvojen rekisteröintikatsastuksen kuntotarkastusta koskevien korvauksien maksamiseen.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu yhteisöoikeuden vastaisesta lainsäädännön soveltamisesta, jossa katsastustoimipaikat ovat suorittaneet yksittäistapauksissa ajoneuvoille yhteisöoikeuden vastaisesti kuntotarkastuksia. Määräaikaikatsastusta koskevan direktiivin mukaan toisessa jäsenvaltiossa

annettu todistus kyseisen direktiivin mukaisesta katsastuksesta on jokaisen jäsenvaltion tunnustettava samoin perustein kuin jos kyseinen valtio olisi antanut tämän todistuksen. Maa-
hantuotuja ajoneuvoja, arviolta 7 000 kappaletta, on tarpeettomasti määräaikaikatsastettu ajanjaksolla 29.6.—4.10.2007. Suoritettava korvaus on kiinteä. Korvausmenettely on tar-
koitus hoitaa viranomaisaloitteisesti.

2008 III lisätalousarvio	460 000
2008 talousarvio	12 756 000
2007 tilinpäätös	11 856 000
2006 tilinpäätös	10 742 708

24. Tiehallinto

21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 620 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että Tiehallinto oikeutetaan solmimaan sopimus uuden tieyhteyden suunnittelusta ja rakentamisesta valtatieltä 4 Kevitsan kaivosalueelle Sodankylässä enintään 4,59 milj. euron kokonaiskustannusten arvonlisäverottomasta määrästä sekä vastaavat arvonlisäverot siten, että Kevitsa Mining Oy rahoittaa valtiol-

le kuuluvan tieyhteyden suunnittelun ja rakentamisen kustannukset arvonlisäveroineen, jotka valtio maksaa takaisin yhtiölle korottomana hankkeen valmistuttua edellyttäen, että tuolin alueella on merkittävää kaivostoimintaa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu momentille 12.31.24 tuloutettua EU:n TEN-tukea vastaavan suuruisen määrärahan osoittamisesta perustienpitoon.

Uutta maantietä rakennetaan Kevitsan kaivosalueelle tilapäisellä rahoituksella. Kevitsan kaivosalue sijaitsee Sodankylän kunnassa ja

kaivosalueelle on nykyisin käytettävissä vain yksityistieyhteys. Uutta maantietä rakennetaan valtatieltä 4 Kevitsan kaivosalueelle noin 7 kilometrin matkalla.

Maantien arvioidut suunnittelu- ja rakentamiskustannukset ovat enintään 4,59 milj. euroa sekä vastaavat arvonlisäveromenot. Kaivosyhtiö maksaisi tilapäisesti nämä kustannukset. Kaivostoiminnan arvioidaan käynnistyvän vuoden 2010 kesällä. Valtio maksaa maantien suunnittelu- ja rakentamiskustannukset kaivosyhtiölle takaisin kahtena peräkkäisenä vuotena yhtä suurina erinä ilman korkoa edellyttäen, että tuolloin alueella on käynnissä kansallisesti merkittävää kaivostoimintaa. Sopimuksesta aiheutuisi valtiolle menoja noin 2,3 milj. euroa sekä vastaavat arvonlisäverot vuosina 2013 ja 2014. Tiehallinto maksaa maantien hoito- ja ylläpitomenot siitä lähtien, kun yksityistie muutetaan tietoimituksessa maantiekseksi.

2008 III lisätalousarvio	1 620 000
2008 II lisätalousarvio	39 800 000
2008 talousarvio	524 536 000
2007 tilinpäätös	524 427 000
2006 tilinpäätös	518 883 000

78. Eräät tiehankkeet (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 23 466 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että hankkeen vt 4 Lusi—Vaajakoski valtuutta tarkistetaan 75,0 milj. eurosta 95,5 milj. euroon. Edelleen momentin perusteluja täydennetään siten, että hankkeen mt 101 Kehä I, Turunväylä—Vallikallio toteuttamiseen myönnettyä enintään 164,7 milj. euron (sis. alv) sopimusvaltuutta tarkistetaan enintään 147,0 milj. euron kokonaiskustannusten arvonlisäverottomaan määrään sekä vastaavat arvonlisäverot.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä vuonna 2007 käyttämättä jääneen määrärahan uudelleenbudjetoinnin johdosta 1 712 000 euroa, josta 1 285 000 euroa on tarkoitettu hankkeelle E 18 Lohja—Lohjanharju, 343 000 euroa hankkeel-

le vt 4 Lahti—Heinola ja 84 000 euroa hankkeelle mt 100 Hakamäentie, Helsinki. Lisäksi määrärahan muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 2 722 000 euroa, josta 300 000 euroa aiheutuu kt 51 Kirkkonummi—Kivenlahti-hankkeen vuonna 2007 solmituista sopimuksista vuonna 2008 aiheutuvasta määrärahatarpeesta ja 2 422 000 euroa aiheutuu vt 2 Vihti—Pori hankkeen arvioitua nopeammasta ajoituksesta. Hankkeiden sopimusvaltuudet eivät muutu.

Edelleen määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 27 900 000 euroa, josta 23 600 000 euroa vähennetään hankkeelta E 18 Vaalimaan rekkaparkkialue, 800 000 euroa hankkeelta vt 13 Nuijamaan raja-aseman tieyhteys, 500 000 euroa hankkeelta vt 3 Tampereen läntinen kehätie, 2. vaihe sekä 3 000 000 euroa hankkeelta vt 4 Kemin kohta ja sillat. Hankkeen E 18 Vaalimaan rekkaparkkialue määrärahatarpeen muutos aiheutuu tarjouspyyntömenettelyn keskeytyemisestä kaavavalitusten vuoksi. Hankkeen vt 13 Nuijamaan raja-aseman tieyhteys valmistuu myönnettyä sopimusvaltuutta edullisemmin. Hankkeiden vt 3 Tampereen läntinen kehätie, 2. vaihe ja vt 4 Kemin kohta ja sillat määrärahan vähennys aiheutuu hankkeiden ajoituksen muutoksista. Hankkeiden sopimusvaltuudet eivät muutu.

Hankkeiden vt 4 Lusi—Vaajakoski ja mt 101 Kehä I, Turunväylä—Vallikallio kustannusarvioiden tarkistukset aiheutuvat yleisestä kustannustason noususta. Eduskunnan hankkeelle mt 101 Kehä I, Turunväylä—Vallikallio toteuttamiseen myönnettyä enintään 164,7 milj. euron (sis. alv) sopimusvaltuutta (135,0 milj. euron kokonaiskustannusten arvonlisäveroton määrä sekä vastaavat arvonlisäverot 29,7 milj. euroa) tarkistetaan enintään 147,0 milj. euron kokonaiskustannusten arvonlisäverottomaan määrään sekä vastaavat arvonlisäverot. Tiehallinnon ja Espoon kaupungin solmiman sopimuksen mukaan kyse on aikaistamisrahoitus-hankkeesta, jossa kaupunki rahoittaa hankkeen kokonaiskustannukset arvonlisäveroineen, jotka valtio maksaa takaisin kaupungille korottomana hankkeen valmistuttua. Sopimuksen mukaan Tiehallinnon osuuteen kuuluvien koko-

naiskustannusten määrää tarkistetaan 82,35 milj. eurosta (ilman alv) 89,67 milj. euroon ja Espoon kaupungin 39 % osuutta 52,65 milj.

eurosta (ilman alv) 57,33 milj. euroon. Vastaa- vat tuloarviot tuloutetaan vuosina 2012 ja 2013 momentille 12.31.99.

Hanke-erittely

		Valmis	Sopimus-	Käytetty	Talous-	III lisä-	Rahoitustarve
		liiken-	valtuus-	milj. €	arvio	talous-	myöhemmin
		teelle	milj. €	milj. €	2008	arvio	milj. €
					milj. €	2008	milj. €
Keskeneräiset tiehankkeet							
E 18	Lohja—Lohjanharju	2005	58,9	56,1	1,5	1,3	-
Vt 13	Nuijamaan raja-aseman tieyhteys	2005	14,5	13,7	0,8	-0,8	-
Vt 4	Lahti—Heinola	2005	41,0	40,7	-	0,3	-
Vt 3	Tampereen läntinen kehätie, 2. vaihe	2008	57,0	33,0	24,0	-0,5	0,5
Mt 100	Hakamäentie, Helsinki	2009	100,0	47,7	33,0	0,1	19,2
Vt 2	Vihti—Pori	2008	55,0	32,1	18,0	2,4	2,5
Vt 4	Lusi—Vaajakoski	2010	95,5	4,3	16,5	-	74,7
Mt 101	Kehä I, Turunväylä—Vallikallio	2012	147,0	0,8	-	-	146,2
Kt 51	Kirkkonummi—Kivenlahti		48,0	0,8	-	0,3	46,9
Vt 4	Kemin kohta ja sillat	2009	74,0	0,9	33,0	-3,0	43,1
E 18	Vaalimaan rekkaparkkialue	2010	24,0	-	24,0	-23,6	23,6
Yhteensä			714,9	230,1	150,8	-23,5	356,7

2008 III lisätalousarvio	-23 466 000
2008 II lisätalousarvio	18 118 000
2008 talousarvio	170 800 000
2007 tilinpäätös	104 733 109
2006 tilinpäätös	52 318 829

30. Merenkululaitos

78. *Eräät vesiväylähankkeet* (arviomääräraha)

Merenkululaitos oikeutetaan solmimaan hankkeen Haminan meriväylä vuoden 2007 talousarviossa myönnetyn enintään 9,8 milj. euron kokonaiskustannusten määrästä sisältäen arvonlisäveron sijasta sopimus enintään 18,279 milj. euron kokonaiskustannusten arvonlisäverottomasta määrästä sekä vastaavat arvonlisäverot.

Selvitysosa: Hankkeen kustannusarvion tarkistus aiheutuu markkinatilanteen muutoksesta ja yleisen kustannustason noususta.

Merenkululaitos tarkistaa Haminan kaupungin kanssa solmimaansa sopimusta siten, että kaupunki rahoittaa valtiolle kuuluvan väylän kustannukset arvonlisäveroineen, jotka valtio maksaa takaisin kaupungille korottomana seuraavasti: 8 033 000 euroa vuonna 2010 ja 10 246 000 euroa vuonna 2012 sekä vastaavat arvonlisäverot. Valtion lopulliset kustannukset ovat 15,279 milj. euroa sekä vastaavat arvonlisäverot kaupungin ostaessa väylän parantamisesta syntyneitä maa-ainesta noin 3,0 milj. eurolla sekä vastaavat arvonlisäverot. Tulo tuloutetaan momentille 12.31.30 Merenkululaitoksen tulot vuonna 2010.

Hanke-erittely

	Valmis liikenteelle	Sopimusvaltuus milj. €	Käytetty milj. €	Talousarvio 2008 milj. €	III lisätalousarvio 2008 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Keskeneräiset ja sopimusvaltuudella aloitetut vesiväylähankkeet						
Haminan meriväylä	2010	18,3	-	-	-	18,3
Yhteensä		18,3	-	-	-	18,3

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.	2008 III lisätalousarvio	—
	2008 II lisätalousarvio	-12 400 000
	2008 talousarvio	19 500 000
	2007 tilinpäätös	5 474 786
	2006 tilinpäätös	5 243 107

40. Ratahallintokeskus

21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v)	2008 III lisätalousarvio	6 500 000
Momentille myönnetään lisäystä 6 500 000 euroa.	2008 II lisätalousarvio	7 800 000
	2008 talousarvio	327 820 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu momentille 12.31.40 tuloutettua EU:n TEN-tukea vastaavan suuruisen määrärahan osoittamisesta perusradanpitoon.	2007 tilinpäätös	305 002 000
	2006 tilinpäätös	280 702 000

60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	keille. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.31.99.	
Momentille myönnetään lisäystä 66 000 euroa.	2008 III lisätalousarvio	66 000
	2008 talousarvio	58 175 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu EU:n myöntämästä rahoituksesta VI-KING MIP2005 selvitys- ja toteuttamishank-	2007 tilinpäätös	53 059 000
	2006 tilinpäätös	81 251 000

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot

29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 2 273 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu ehdotetuista määrärahamuutoksista.

2008 III lisätalousarvio	-2 273 000
2008 II lisätalousarvio	14 213 000
2008 talousarvio	302 313 000
2007 tilinpäätös	287 085 225
2006 tilinpäätös	277 060 964

78. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 5 013 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että Vuosaaren sataman liikenneväylät

-hankkeen valtuutta tarkistetaan 296,5 milj. eurosta 302,1 milj. euroon.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu tunnelirakentamisen mittavista lisä- ja muutostöistä.

Lisävaltuustarve aiheutuu ennakoitua suuremmasta indeksimuutoksesta, Savion tunnelin sisäverhousurakan nopeuttamisesta, ennakoitua runsaammista kalliorakentamisen ja tunneliurakoiden lisätöistä sekä tunnelin aikataulullisista yhteensovittamisista.

2008 III lisätalousarvio	5 013 000
2008 II lisätalousarvio	887 000
2008 talousarvio	45 400 000
2007 tilinpäätös	72 912 783
2006 tilinpäätös	60 992 965

Pääluokka 32 TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintameno (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 257 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys johtuu ministeriön käytössä olevan kiinteistön tulipalosta aiheutuvista lisämenoista.

2008 III lisätalousarvio	257 000
2008 II lisätalousarvio	627 000
2008 talousarvio	50 545 000
2007 tilinpäätös	50 372 000
2006 tilinpäätös	46 353 000

63. Valtionavustus työelämäohjelmahankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys on siirtoa momentilta 32.20.40 ja aiheutuu arvioitua suuremmasta hakemusten määrästä.

2008 III lisätalousarvio	1 000 000
2008 talousarvio	8 300 000
2007 tilinpäätös	8 300 000
2006 tilinpäätös	8 300 000

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentin määräraha muutetaan kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	9 295 000
2007 tilinpäätös	9 069 830
2006 tilinpäätös	8 635 557

20. Teknologia- ja innovaatiopolitiikka

03. Turvatekniikan keskuksen toimintameno (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 250 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve on kertaluonteista ja aiheutuu Turvatekniikan keskuksen toimintojen alueellistamisesta.

2008 III lisätalousarvio	250 000
2008 II lisätalousarvio	96 000
2008 talousarvio	9 287 000
2007 tilinpäätös	9 300 000
2006 tilinpäätös	9 738 000

40. *Avustukset teknologiseen tutkimukseen ja kehitykseen* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

Valtuus. Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2008 uusia avustuspäätöksiä saa tehdä enintään 209 603 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahan ja valtuuden vähennys 1 000 000 eurolla aiheutuu määrärahan siirrosta momentille 32.01.63.

2008 III lisätalousarvio	-1 000 000
2008 II lisätalousarvio	-2 500 000
2008 talousarvio	171 157 000
2007 tilinpäätös	154 882 939
2006 tilinpäätös	150 970 296

42. *Osaamiskeskusohjelman klustereiden koordinointi* (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että momentin päätösosan toinen kappale korvataan oheisella kappaleella:

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen osaamiskeskusohjelmaan nimet-

tyjen klustereiden kansallisille koordinaattoreille sekä ohjelmassa käynnistettävien yhteishankkeiden siemenrahoitukseen. Määrärahaa saa käyttää myös ohjelman kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä tukevien kehittämissuunnitelmien rahoittamiseen sekä muihin osaamiskeskusohjelman kansallisesta koordinaatiosta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen. Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena ja kulutusmenojen osalta suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan käyttötarkoitusta ehdotetaan laajennettavaksi myös osaamiskeskusohjelman kansallisesta koordinaatiosta aiheutuviin menoihin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	2 600 000
2007 tilinpäätös	2 600 000

30. Yrityspolitiikka

01. *Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 265 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu yritys- ja yhteisölinjan tietojärjestelmien (NOVUS, YTJ SA) uusimisesta. Lisämäärärahasta 1 265 000 euroa on kertamenoa siirtona momentilta 28.40.71. Nykyinen kaupparekisterijärjestelmä, säätiörekisterijärjestelmä, yritys kiinnitys järjestelmä sekä tilinpäätösten kuva-arkisto korvataan uudella tietojärjestelmällä, joka samalla yhtenäistää järjestelmässä käytettyä tekniikkaa, parantaa palvelua ja lisää tuottavuutta. Hankkeen mahdolliset lisärahoitustarpeet on tarkoitus hoitaa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahan puitteissa.

2008 III lisätalousarvio	4 265 000
2008 II lisätalousarvio	85 000
2008 talousarvio	4 469 000
2007 tilinpäätös	-2 395 132
2006 tilinpäätös	-641 738

44. *Alueellinen kuljetustuki* (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määräraha muutetaan kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	5 000 000
2007 tilinpäätös	4 512 705
2006 tilinpäätös	3 976 331

45. *Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen* (arviomääräraha)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain mukaista yritysten kehittämisavustusta sekä yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta saa vuonna 2008 myöntää yhteensä 53 978 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että valtuudesta varataan 26 300 000 euroa käytettäväksi valtioneuvoston päätöksellä talouden rakennemuutosten tai muiden äkillisten tapahtumien työllisyydelle ja tuotantotoiminnalle aiheuttamien ennalta arvaamattomien häiriöiden lieventämisen edellyttämiin avustuksiin.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuuden lisäys 7 800 000 eurolla aiheutuu äkillisestä rakennemuutoksesta Kajaanin, Imatran, Etelä-Pirkanmaan ja Varkauden seutukunnissa, mikä johtuu lähinnä UPM Kymmene Oyj:n, Stora

Enso Oyj:n ja Enics Finland Oy:n ilmoittamista työpaikkamenetyksistä ko. alueilla. Lisävaltuutta tarvitaan edellä mainituilla työpaikkamenetyksistä kärsivillä valtioneuvoston nimeämällä äkillisen rakennemuutoksen alueilla uusia korvaavia työpaikkoja luoviin hankkeisiin.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 1 500 000 euroa vuonna 2009, 3 100 000 euroa vuonna 2010, 2 700 000 euroa vuonna 2011 ja 500 000 euroa vuonna 2012.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	2 500 000
2008 talousarvio	25 633 000
2007 tilinpäätös	12 013 637
2006 tilinpäätös	14 172 473

50. Alueiden kehittäminen

63. *Kainuun kehittämisraha* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 7 000 000 euroa.

Valtuus

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2008 saa tehdä päätöksiä siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2009—2011 enintään 22 900 000 euroa.

Selvitysosa: Valtuuden lisäys 15 100 000 euroa ja määrärahan lisäys 7 000 000 euroa aiheutuu Kajaanin seutukunnassa äkillisten talouden rakennemuutosten työllisyydelle ja tuotantotoiminnalle aiheutta-

mien ennalta arvaamattomien häiriöiden lieventämisen edellyttämistä toimenpiteistä.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 3 700 000 euroa vuonna 2009, 6 300 000 euroa vuonna 2010 ja 4 400 000 euroa vuonna 2011 sekä 700 000 euroa vuonna 2012.

2008 III lisätalousarvio	7 000 000
2008 II lisätalousarvio	4 948 000
2008 talousarvio	46 010 000
2007 tilinpäätös	50 158 000
2006 tilinpäätös	44 309 000

60. Energiapolitiikka

40. Energiatuki (arviomääräraha)

Valtuus. Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2008 tukea saa myöntää enintään 55 100 000 euroa.

Selvitysosa: EU:n komissio julkisti tammikuussa 2008 ilmasto- ja energiapaketin, johon sisältyy direktiiviehdotus uusiutuvien energialähteiden edistämiseksi. Suomelle esitetty velvoite uusiutuvan energian osuuden lisäämiseksi nykyisestä 28,5 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä on vaativa. Lisäksi EU:ssa on tavoitteena parantaa energiatehokkuutta 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä. Valmistella olevassa pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiassa tullaan määrittelemään keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Vuoden 2009 talousarvioesityksen yhteydessä päätettiin energiatukea koskevat vuosille 2008 ja 2009 kohdistuvat strategian toimet, mikä tarkoittaa vuoden 2008 osalta nyt ehdotettua lisävaltuutusta. Valtuuden 30 000 000 euron lisäyksestä on

tarkoitus käyttää yli puolet tuulivoimahankkeiden tukemiseen ja loppuosa muihin uusiutuvan energian käyttöä ja energiatehokkuutta edistäviin hankkeisiin. Kohteina ovat erityisesti uuden teknologian demonstraatio- ja kaupallistamishankkeet.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 12 900 000 euroa vuonna 2009, 7 500 000 euroa vuonna 2010, 4 500 000 euroa vuonna 2011, 1 800 000 euroa vuonna 2012 ja 3 300 000 euroa vuonna 2013 ja sen jälkeen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	27 600 000
2007 tilinpäätös	24 381 014
2006 tilinpäätös	21 942 300

80. Työvoimapolitiikka

51. Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)

Momentilta vähennetään 15 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarjontuneista arvioista määrärahan käytöstä.

2008 III lisätalousarvio	-15 000 000
2008 II lisätalousarvio	16 895 000
2008 talousarvio	554 422 000
2007 tilinpäätös	490 806 770
2006 tilinpäätös	469 398 752

64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2008 saa Kainuun hallintokokeilua lukuun ottamatta tehdä enintään 21 850 000 eu-

ron arvosta uusia sitoumuksia työllisyysperusteisiin investointeihin.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuuden lisäys 3 600 000 eurolla aiheutuu äkillisestä rakennemuutoksesta Kajaanin, Imatran, Etelä-Pirkanmaan ja Varkauden seutukunnissa, mikä johtuu lähinnä UPM Kymmene Oyj:n, Stora Enso Oyj:n ja Enics Finland Oy:n ilmoittamista työpaikkamenetyksistä ko. alueilla. Lisävaltuutta tarvitaan ko. työpaikkamenetyksistä kärsivillä valtioneuvoston nimeämällä äkillisen rakennemuutoksen alueilla uusia korvaavia työpaikkoja luoviin hankkeisiin.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 1 400 000 euroa vuonna 2009, 1 600 000 euroa vuonna 2010 ja 600 000 euroa vuonna 2011.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	29 755 000
2007 tilinpäätös	22 748 290
2006 tilinpäätös	25 008 283

90. Hallinnonalan muut menot

50. Palkkaturva (arviomääräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös takaisinperittyjen saatavien palautusten ja niistä kertyvien korkojen maksamiseen.

Selvitysosa: Palkkaturvasaatavien takaisinperinnässä voi syntyä tilanteita, joissa velalliselta peritty takaisinperintäsuoritus joudutaan palauttamaan ulosottoon, velalliselle tai tilittämään kolmannelle osapuolelle. Mikäli palautusvelvollisuus syntyy eri vuonna kuin takaisinperintäsuoritus on tapahtunut, palau-

tusta ei voida suorittaa siltä tulomomentilta, jonne takaisinperintäsuoritus on kirjattu. Tällöin suoritus maksetaan momentilta 32.90.50.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	22 000 000
2007 tilinpäätös	16 495 262
2006 tilinpäätös	19 012 456

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

<p><i>01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)</p> <p>Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.</p> <p>Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että päätösoosan toiseen kappaleeseen lisätään uusi kohta seuraavasti:</p> <p>5) A.G.M.-autonostimen valmistajan vahingonkorvauskanteeseen liittyvästä sosiaali- ja terveysministeriön ja AGM-COS.MET srl:n välisestä sovintosopimuksesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Sosiaali- ja terveysministeriön alaisten laitosten lääkehuoltoa koskevat tehtävät organisoidaan uudelleen perustamalla vuonna 2009 lääkealan keskus. Lisämäärärahan tarve aiheutuu lääkealan organisaatiouudistukseen liittyvien konsulttipalvelujen ostamisesta sekä päätösoosassa mainitusta sovintosopimuksesta syntyvistä kustannuksista.</p>	<table border="0"> <tr> <td>2008 III lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">300 000</td> </tr> <tr> <td>2008 II lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">1 000 000</td> </tr> <tr> <td>2008 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">38 763 000</td> </tr> <tr> <td>2007 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">36 316 000</td> </tr> <tr> <td>2006 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">35 057 000</td> </tr> </table> <p style="margin-top: 20px;"><i>29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot</i> (arviomääräraha)</p> <p>Momentille myönnetään lisäystä 4 000 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve johtuu arvioitua suuremmista arvonlisäveromenoista.</p> <table border="0"> <tr> <td>2008 III lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">4 000 000</td> </tr> <tr> <td>2008 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">16 000 000</td> </tr> <tr> <td>2007 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">17 029 556</td> </tr> <tr> <td>2006 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">15 536 078</td> </tr> </table>	2008 III lisätalousarvio	300 000	2008 II lisätalousarvio	1 000 000	2008 talousarvio	38 763 000	2007 tilinpäätös	36 316 000	2006 tilinpäätös	35 057 000	2008 III lisätalousarvio	4 000 000	2008 talousarvio	16 000 000	2007 tilinpäätös	17 029 556	2006 tilinpäätös	15 536 078
2008 III lisätalousarvio	300 000																		
2008 II lisätalousarvio	1 000 000																		
2008 talousarvio	38 763 000																		
2007 tilinpäätös	36 316 000																		
2006 tilinpäätös	35 057 000																		
2008 III lisätalousarvio	4 000 000																		
2008 talousarvio	16 000 000																		
2007 tilinpäätös	17 029 556																		
2006 tilinpäätös	15 536 078																		

02. Valvonta

<p><i>01. Terveysturvallisuuden oikeusturvakeskuksen toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)</p> <p>Momentille myönnetään lisäystä 50 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Määrärahan lisäys aiheutuu organisaatiomuutoksen valmisteluun liittyvistä ylimääräisistä menoista. Lisämäärärahan</p>	<p>mitoituksessa on otettu huomioon puolet Terveysturvallisuuden oikeusturvakeskuksen ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen organisaatiomuutokseen liittyvistä toimintojen uudelleenjärjestämisen valmistelusta aiheutuvista välttämättömistä lisäkustannuksista.</p>
---	---

2008 III lisätalousarvio	50 000
2008 II lisätalousarvio	40 000
2008 talousarvio	6 025 000
2007 tilinpäätös	4 404 000
2006 tilinpäätös	3 513 000

02. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 90 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäyksestä 50 000 euroa aiheutuu organisaatiomuutoksen valmisteluun liittyvistä ylimääräisistä menoista. Lisämäärärahan mitoituksessa on otettu huomioon puolet Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen oikeusturvakeskuksen organisaatiomuutokseen liittyvistä toimintojen uudelleenjärjestämisen valmistelusta aiheutuvista välttämättömistä lisäkustannuksista. Edelleen lisämäärärahan tarpeesta 40 000 euroa johtuu valtion virka- ja työehtosopimuksessa sovitusta palk-

kausjärjestelmien siirtymäkausien loppuun saattamisesta.

2008 III lisätalousarvio	90 000
2008 II lisätalousarvio	66 000
2008 talousarvio	5 281 000
2007 tilinpäätös	5 021 000
2006 tilinpäätös	5 041 000

20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 150 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu kuolemansyyn selvittämistoiminnan ja palkkioperusteisten avausten määrän kasvusta sekä kustannustason noususta.

2008 III lisätalousarvio	1 150 000
2008 talousarvio	7 250 000
2007 tilinpäätös	7 562 874
2006 tilinpäätös	7 203 553

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

01. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys aiheutuu organisaatiomuutoksen valmisteluun liittyvistä ylimääräisistä menoista. Lisämäärärahan mitoituksessa on otettu huomioon puolet Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskusten ja Kansanterveyslaitoksen organisaatiomuutokseen liittyvistä toimintojen uudelleenjärjestämisen valmistelusta aiheutuvista välttämättömistä lisäkustannuksista.

2008 III lisätalousarvio	500 000
2008 II lisätalousarvio	216 000
2008 talousarvio	24 294 000
2007 tilinpäätös	23 529 000
2006 tilinpäätös	22 682 000

02. Kansanterveyslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys aiheutuu organisaatiomuutoksen valmisteluun liittyvistä ylimääräisistä menoista. Lisämäärärahan mitoituksessa on otettu huomioon puolet Kansanterveyslaitoksen ja Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskusten organisaatiomuutokseen liittyvistä toimintojen uudel-

leenjärjestämisen valmistelusta aiheutuvista lisäkustannuksista.	2008 III lisätalousarvio	500 000
	2008 II lisätalousarvio	285 000
	2008 talousarvio	34 994 000
	2007 tilinpäätös	34 510 000
	2006 tilinpäätös	35 279 000

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus

27. Valtion korvaus Kansaneläkelaitokselle elatustuen siirron toimeenpanokustannuksista (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 330 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisätarve aiheutuu järjestelmien suunnittelun ja rakentamisen arvioitua suuremmasta työmäärästä ja tietojen siirron kustannusten noususta.

2008 III lisätalousarvio	330 000
2008 talousarvio	1 861 000

51. Lapsilisät (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 400 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisätarve aiheutuu arvioitua suuremmasta lapsilisiä saavien lasten määrästä. Momentilta arvioidaan maksettavan lapsilisiä keskimäärin 1 016 100 lapsesta. Lapsilisiä saavia perheitä arvioidaan olevan noin 557 550.

2008 III lisätalousarvio	1 400 000
2008 talousarvio	1 414 600 000
2007 tilinpäätös	1 403 600 000
2006 tilinpäätös	1 410 400 000

20. Työttömyysturva

50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 7 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta työttömyyspäiväarvion alentumisen vuoksi.

2008 III lisätalousarvio	-7 000 000
2008 II lisätalousarvio	-9 000 000
2008 talousarvio	452 000 000
2007 tilinpäätös	459 500 000
2006 tilinpäätös	525 000 000

52. Työmarkkinatuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 28 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta korvauspäiväarvion alentumisen vuoksi.

2008 III lisätalousarvio	-28 000 000
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	699 500 000
2007 tilinpäätös	672 281 210
2006 tilinpäätös	744 970 542

56. Valtionosuus vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 500 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta vastaamaan etuuden lisääntynyttä käyttöä sekä vuoden 2007 valtion lopullisen osuuden vahvistamisesta.

2008 III lisätalousarvio	3 500 000
2008 talousarvio	39 000 000
2007 tilinpäätös	35 999 709
2006 tilinpäätös	32 600 000

40. Eläkkeet

50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 600 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta.

2008 III lisätalousarvio	-600 000
2008 talousarvio	44 800 000
2007 tilinpäätös	40 700 000
2006 tilinpäätös	38 900 000

52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 9 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu vakuutusmaksutuottoarvion kohoamisesta, avoimien maksujen arvion alenemisesta sekä etuusmenoarvioiden alentumisesta.

2008 III lisätalousarvio	-9 000 000
2008 talousarvio	79 000 000
2007 tilinpäätös	38 500 000
2006 tilinpäätös	51 300 000

56. Pitkäaikaisesti työttömien henkilöiden eläketuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta vastaamaan etuuden vähentynyttä käyttöä.

2008 III lisätalousarvio	-1 000 000
2008 talousarvio	14 500 000
2007 tilinpäätös	19 163 980
2006 tilinpäätös	23 993 384

60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 20 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu etuusmenoarvion alentumisesta.

2008 III lisätalousarvio	-20 000 000
2008 talousarvio	2 267 800 000
2007 tilinpäätös	1 839 041 913
2006 tilinpäätös	1 813 752 898

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

35. Valtionosuus kunnille perustoimeentulotuen kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 12 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu arvioitua suuremmasta toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrän kasvusta.

2008 III lisätalousarvio	12 000 000
2008 talousarvio	211 000 000
2007 tilinpäätös	202 029 523
2006 tilinpäätös	197 742 309

70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen

50. *Terveyden edistäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentin päätösosan toisen kappaleen kohta 2) muutetaan seuraavaksi:

2) terveyden edistämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi momentin päätösosan kolmas kappale muutetaan seuraavaksi:

Määrärahasta voidaan myöntää valtionavustuksia järjestöille, säätiöille, kunnille ja muille toimijoille. Määrärahasta voidaan myös tehdä sopimuksia valtionhallinnon laitosten kanssa lyhytkestoisista terveyden edistämisen hankkeista. Määrärahaa saa käyttää enintään neljää

henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen sosiaali- ja terveysministeriöön sekä sosiaali- ja terveysministeriölle aiheutuvien määrärahan hallinnointiin liittyvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	9 600 000
2007 tilinpäätös	9 300 000
2006 tilinpäätös	7 500 000

Pääluokka 35 YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

55. *Avustukset korjaustoimintaan* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämääräraha on osa hallituksen ilmasto- ja energiastrategiaan liittyvää toimenpidekokonaisuutta. Lisämääräraha käytetään energia-avustusten myöntämiseen vuoden 2008 loppuun saakka voimassa olevien avustusperusteiden mukaisesti, minkä jälkeen vuoden 2009 talousarvioesityksen mukaisesti energiakorjausten kannusteita on tarkoitus lisätä korottamalla kotitalousvähennystä ja suuntaamalla energia-avustukset kerros- ja rivitalojen energiakatselmuksiin ja -parannuksiin sekä kohteisiin, joissa kotitalousvähennystä ei tulojen pienuuden vuoksi voi hyödyntää. Toimenpidekokonaisuudella luodaan suotuisat ja aiempaa oleellisesti joutuisimmat edellytykset asuinrakennusten energiansäästöinvestoinneille ja ympäristöystävällisille lämmitystapamuutoksille, jotka energianhintojen nousun vuoksi ovat muodostuneet kotitalouksille taloudellisesti hyvin kannattaviksi.

2008 III lisätalousarvio	10 000 000
2008 talousarvio	60 500 000
2007 tilinpäätös	50 500 000
2006 tilinpäätös	70 000 000

60. *Siirto valtion asuntorahastoon*

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuonna 2008 saa vuokratalojen rakentamislainojen valtioneuvoston antaman lain mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 62 500 000 euroa.

Selvitysosa: Vuokra-asuntotarjonnan ja -tuotannon edistämiseksi hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi vuokratalojen rakentamislainojen valtioneuvoston antaman lain mukaisesti luodaan perinteisen korkotukituotannon ja markkinaehtoisen tuotannon väliin sijoittuva uusi tuotantomuoto, jossa täytetäksellään minimoidaan korkokustannukset omistajan sitoutuksessa pitämään asunnot 20 vuotta vuokra-asuntoina. Tarvetta ja kiinnostusta uuteen tuotantomuotoon synnyttää yhtäältä vuokra-asuntokäytön kasvu ja toisaalta halu vakaisiin vähäriskisiin sijoituskohteisiin rakennusalan resurssitilanteen asteittain helpottuessa huipputilanteen jälkeksi. Takauslainoilla arvioidaan vuonna 2008 käynnistettävän noin 500 asuntoa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

76

35.20

2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	—
2007 tilinpäätös	—
2006 tilinpäätös	—

Pääluokka 36 VALTIONVELAN KOROT

01. Valtionvelan korko

90. Valtionvelan korko (arviomääräraha)
Momentille myönnetään lisäystä 85 000 000 euroa.

Selvitysosa: Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden käymistila on heijastunut korkoihin voimakkaina heilahteluina ja korkotason hyppäksenomaisena nousuna kesäkuussa. Lisämääräraha-arvio pohjautuu tammi-syyskuun toteumaan ja arvioituun loppuvuoden tarpeeseen.

Lisäysten erittely (milj. euroa)	
Sarjaobligaatiolainat	60
Velkasitoumuslainat	21
Velkakirjalainat	4
Yhteensä	85
2008 III lisätalousarvio	85 000 000
2008 II lisätalousarvio	-160 000 000
2008 talousarvio	2 343 000 000
2007 tilinpäätös	2 323 431 221
2006 tilinpäätös	2 245 286 722

Pääluokka 37 VALTIONVELAN VÄHENTÄMINEN

01. Valtionvelan nettokuoletukset ja velanhallinta

94. *Nettokuoletukset ja velanhallinta* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 081 933 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että valtion maksuvalmiuden salliessa lainaa saa jättää nostamatta ja sen johdosta momentin määrärahaa ylittää arviomäärärahan ylittämistä koskevia lain säännöksiä noudattaen siihen määrään asti, jolla talousarvion tulomomenteille kertyneet tulot ylittävät vastaavat budjetoidut tuloarviot. Valtionvelan nettokuoletusmäärärahan ylityksen määrä saa tällöin kuitenkin olla enintään 1 000 miljoonaa euroa.

Selvitysosa: Momentille nettobudjetoituna lainatulona sisältyvien uusien valtionlainojen nostaminen ei ole tarkoituksenmukaista siltä osin kuin lainanotto varainhoitovuoden lopussa tehtävän arvion mukaan voidaan korvata valtion muilla, budjetoitua suuremmilla tuloilla. Edellytyksenä lainan ottamatta jättämiselle olisi lisäksi, että lainanotto ei ole valtion maksuvalmiuden kannalta tar-

peellista. Nettokuoletusmäärärahan ylityksen enimmäismäärä olisi eduskunnan päätöksellä rajoitettu.

Nimellisarvoisiin nettokuoletuksiin merkitään vähennystä 1 081 933 000 euroa, jolloin nimellisarvoisten nettokuoletusten määrä on 1 350 384 000 euroa. Velanhallinnan erät mukaan lukien nettokuoletusten määrä on yhteensä 1 398 384 000 euroa vuonna 2008.

Määrärahan arvioitu käyttö €

Nimellisarvoiset nettokuoletukset (netto)	1 350 384 000
Emissiotappiot (netto)	25 000 000
Pääomatappiot (netto)	23 000 000
Yhteensä	1 398 384 000

2008 III lisätalousarvio	-1 081 933 000
2008 II lisätalousarvio	632 061 000
2008 talousarvio	1 848 256 000
2007 tilinpäätös	2 924 731 829
2006 tilinpäätös	1 486 387 905